Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила!

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 16 ГО МАЯ 1912. ЧИСЛО 20. — VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MAY 16, 1912. No. 20.

Новинки.

Не лишайте дітий без надзору. Одна жінка в Йонкерс, Н. Й. вийшла на хвильку з хати, оставивши чотиролітну дитину без ніякого надзору. Дитина, не видячи біля себе нікого, почала шпортати коло печи і отворила кухонні дверці. Відтак стала крутити паперці і запалювати їх від огню. Кождий запалений паперчик кидала в гору і тішила ся своєю забавою. Один такий папірець упав дитині на суконку і запалив її. Заки на крик дитини прибігла мати, вона була вже ціла в огни. Матери удало ся згасити огонь, але донечка попекла ся на цілім тілї так тяжко, що нема надії удержати її при житю.

Знов в одній місцевости (се стало ся минулого тижня) якась жінка наклала в баняк трохи брудного біля і наляла під сам верх кипячої води. Вийшла до пивниці по угле, а маленьку дитину лишила саму. За хвилю вернула і найшла свою дитину в баняку. Маленьке бідацтво майже зварило ся в кипятку. Подумайте, які страшні муки мусіла перенести ся дитинка через кілька годин, заки прийшла смерть та забрала сю жертву матерної неоглядности.

Кілько то подібних випадків лучає ся лише між нашими людьми! А хто тому винуватий?...

Дитина уродила ся в пять мінут по смерти матери. У східній части 178-ої улиці під ч. 804 в Ню Йорку проживав Самуіл Ліпшіц із своєю жінкою і трьома дітьми. Вони обоє прибули до Америки перед 24 роками. Жінка Ліпшіца ніколи в своїм житю не хорувала, аж минулого четверга вечер попала в якийсь обморок. Прикликаний лїкар велів її відставити сейчас до шпиталю Фордгема, бо пацієнтка зістала майже на цілім тілї спаралїжована. Завізвано також домашного лїкаря Ліпшіців, д-ра Шорра, а сей переконав ся, що Ліпшіцова не переживе довше понад кілька годин. В дві години по спровадженю до шпиталю Ліпшіцова умерла. Др. Шорр поспішив сейчас до ложа помершої і сконстатував смерть, але не найшов при Ліпшіцовій того, чого надіяв ся, а іменно дитини, що саме тоді повинна була прийти на сьвіт. Не було часу надумувати ся довго і др. Шорр забрав ся зараз до операції, що називає ся по ученому операцією цісарською. Він розрізав матери черево і виняв звідти живого та здорового хлопця, що важив 8 фунтів. Се стало ся в пять мінут по смерти Ліпшіцової. Шпитальна послугачка, яка була при тій операції і якій др. Шорр передав новородка, що почав сильно плакати, заляла ся ревними сльозами на вид бездушної матери, що не могла вже почути сеї найкраснішої музики — першого голосу своєї новонародженої дитини.

Побіда правительственного війська в Мексику. Від самого досьвітку аж до пізного вечера, через цілих 12 годин, вела ся дня 12. с. м. завзята борба між правительственним військом мексиканської републики з ґенералом Гуерта на чолї, а військом повстанців під проводом самого ґенерала Орозка. Правительственне військо числило 5.000 мужа, а подібні сили були і по стороні повстанців. Битва мала місце на просторій пісковій пустині поміж містами Конехос і Єрмо, о 300 миль на полудне від границі Злучених Держав. Коли ґенерал Гуерта напирав на повстанців з переду, ґен. Теллез обійшов їх з заду і через те вони понесли майже цілковитий погром. До побіди правительственного війська причинила ся найбільше його артілєрія, що пражила ворога влучними стрілами від самого раня. Утікаючі з боєвища повстанці лишили за собою 10 гармат і богато амуніції. Усе те дістало ся в руки побідників. Ґенерал Салязар, що з 2.000 мужа йшов на підмогу ґен. Орозкови, зістав в одній ярузї окружений правительственним військом. Наступила страшенна різня, після котрої Салянзар дістав ся на місце призначеня заледви із одною четвертиною своїх сил. На місци бою стратив поверх 800 людий, а 70 повстанців розбігли ся по околици. За втікачами гнали побідники і богато з них побили. Деякі недобитки померли із голоду і спраги. Кажуть, що поле битви на 100 миль в округ засіяне численними трупами погибших. Кілько люда згинуло в сій борбі, ще напевно не знати, бо головний вожд повстанців, ґен. Орозко ще й сам сього не знає. Пішла була між людьми поголоска, що підчас сеї битви згинув сам Орозко, але він видав із своєї головної кватири циркуляр, в котрім запевняє, що є цілком здоровий і що небавом дасть ся добре в знаки президентови Мадерови. „Революція що йно тепер зачала ся — мовив Орозко — а ми віримо твердо, що поконаємо цілковито Мадера, бо справедлива революція буде завсїгди тріюмфувати“.

Цукрове поле під водою. З Террас, Ла. доносять, що прибуваюча у ріці Міссіссіппі вода розірвала в однім місци охоронний вал і залляла усьо цукрове поле (там, де управляють цукрову тростину) в стейтї Люізіяна. Шкоди з того будуть дуже великі, бо такої повени ніхто тут не памятає. Вода в ріці заєдно підносить ся, а повінь заляла уже кілька місцевостий.

Отворене парасоля причиною смерти. Віллєм Гушер стояв на улиці в Джемейці, Л. Ай. із своїм знакомим Тумлі і говорив з ним пару мінут. По сій коротенькій конверзації оба знакомі розпрощали ся і Гушер направив ся домів, а що на дворі було слітно, то він почав отвирати свій парасоль, аби ним захистити ся від спадаючого дощу. Над хідником, куди переходив Гушер, висів кусень дроту, що відірвав ся був якимсь чином від головного електричного проводу. Отвираючи парасоль, Гушер завадив його кінцем о кінець сього звисаючого дроту. Знакомий Гушера, Тумлі, що дивив ся в слід за відходячим приятелем, побачив над його парасолем ясну блискавку і в тій же хвилї Гушер видав з себе легенький оклик та упав лицем у придорожну калюжу. Тумлі прискочив до упавшого і разом з другими переходячими людьми підніс його із землї. Та Гушер не давав уже ніякої ознаки житя. Завізвано сейчас із поблизького шпиталю ратункове поготівлє, але шпитальний лїкар сконстатував лише смерть Гушера в наслідок пораженя електричним током. На долоні убитого запримічено тільки маленьку дірочку, обведену довкола чорною пасмужкою; ніяких инших знаків на його тілї не було. Убитий Гушер був з професії малярем і осиротив жінку та четверо дрібних діточок.

Дописи.

З Hudson, N. Y.

Тут у Америці люди не умирають, тілько їх фабрики дусять. Таких випадків маємо сотками. Кождого дня неодна жінка та неодні діти зістають сиротами без жадної опіки.

А пригляньмо ся Американцям. Чи то бідний, чи богатий, не знайдемо поміж ними одного такого, котрий би не належав до якоїсь орґанізації, без огляду на то, що має тисячі у банку. Фармери мають великі лани, а мимо того рівнож так поступають, щоби по смерти мужа жінка та діти не пішли такими стежками, якими ідуть наші руські сироти.

Недавно став ся у нас страшний випадок: одного Русина убило, а другого огонь спалив.

Вони приїхавши недавно до Америки, полишили в Галичині старенького батька та матір; вони були майже на ласці свого сина. І щож стало ся з тими опікунами сих старенькиx родичів? Тому дві неділі пішли оба молодці до роботи мовби квітки рожеві, але назад не вернулись до дому.

А як капіталісти поступили з їх тілами? Дали у руки жидівського погребника, з тої причини, що ні один ні другий з погибших не належали до ніякого товариства і не було кому за ними вспімнути ся. А з чужих людий нікому не хотіло ся брати на свою голову клопіт і з своєї ще може кишені оплачувати усі кошти. І воно рація, бо кождий чоловік не повинен пожалувати того доляра на місяць і вступити до товариства.

Перед двома роками у нашім куті, Гудзон, завязав ся відділ Руського Народного Союза. З'орґанізував його, не жалуючи праці і труду, Тимко Пиндус. Днесь сей відділ числить 96 членів.

Під враженєм послідних описаних подій, пригадуємо Вам, дорогі Братя і Сестри, що дня 19-го мая, в неділю по полудни, о першій годині, відбуде ся у нас мітінґ того відділу Руського Народного Союза в домі Василя Хоми, Гудзон, на фармі званій Ґрінпорт.

Протo просимо щиро так Русинів як і Русинок прибути на сей мітінґ. Не спіть Братя і Сестри, прибудьте на оголошений день, а постараємо ся заложити Товариство дівоче і жіноче, З'орґанізуємо охочі дівчата і жінки, а тогди будемо могли відограти якесь представлене, будемо могли давати ріжні вечерки, як то діє ся по иниих місцях. Нехай знають другі народи, що і ми не спимо, що і ми не ходимо з заложеними руками, а при тім можемо дійти і до сего, що можемо мати свою церков. Бо де воля, там сила!

Гадаємо, що не повинно бути тепер у нас ані одного Русина ні Русинки, котрі не належалиб до Руського Народного Союза.

При сій нагоді просимо також всіх членів і Урядників відділу 273 явити ся на означений день і годину.

Василь Осичка, предс.
Петро Лубянецький, кас.
Василь Хома, секр.

З Monessen, Pa.

Вичитав я з часописи „Свобода", що в Монессен має відограти ся представлене. Мене зібрала цікавість се побачити, тим більше, що се мене вельми задивувало, що недавно, кілька тижнів, як грали, а вже знова беруть ся до нового діла. Як задумав, так зробив.

Грали дня 28 го цьвітня заходом Кружка Аматорського, в гали церковній сьв. Ап. П. і П. при 8-ій ул. штуку: „За сиротою Бог з калитою".

Піднесла ся завіса і в 1-шім акті побачило ся п. Містецького в роли „Николи Державка"; свою ролю відограв він досить добре, лише говорив за тихо. П. Цепла в роли „Мартусі-сироти" була знаменита, мов правдива акторка. Писаря „Податковського" грав п. Федорчик справді артистично. Так уміло вивязав ся зі своєї задачі, що можна йому поґратульовати. Дуже добре віддав ролю „Григорія" п. Куць. „Богатої ґаздині" грала п. Е. Лабойко. П. Крицький віддав чудово ролю щирого а вірного наймита. Решта роль випало рівнож знаменито, так, що всі гості були вдоволені і забавили ся доволі. Гостий була галя, набита аж по береги так, що декотрі стояли стояли на дворі і дивили ся через вікна, бо брак було місця. Як я чув, з представленя прийшла несогірша лепта, бо понад 60 дол. на церков, а крім того зібрано ще на Спрітський Дім 6 дол. 87 цнт.

Можна отже сказати, що се представлене випало під кождим зглядом знаменито. За се належить ся честь і подяка місцевому дякоуч., п. С. Лабойкови, що не жалує своєї праці і своїх трудів і так щиро занимає ся режісерством. Честь належить ся і аматорам, що не жалують своїх трудів і сходять ся вечерами по тяжкій денній праці. Честь нехай буде і місцевим Патріотам як і з околиць: з Мекіспорт, з Бівер і Дунори, що так численно сходять ся на представленя.

А Ви, Монессенські аматори, гуртуйте ся щиро і працюйте дальше, щоби незадовго побачилисьмо знова нове представлене! До побаченя!

Сусід Дунорчан.

З Auburn, N. Y.

По тяжкій праци нераз і не два цікаво зазираю в часопись, щоби щось прочитати і дізнати ся, як то проживають Русини на земли Вашінґтона. Майже в кождім числі, то все находить ся щось то про концерти, то представленя, то вечерки, то знова десь на весілю чи то хрестинах уладжено якісь збірки на якусь народну ціль, і т. п. І я подумав, що і я мешкаю також між Русинами в Оборн, яких тут є до 500. А чи не можу щось писати тай похвалити ся? А прецінь в Оборн єсть аж 3 братства і то: Тов. „Зап. Січ", друге Братство Сьв. От. Ник., трете Кружок сьв. Димитрія.

Правда дочекалисьмо ся своєї церкви, до котрої люди однак боязливо горнуть ся, щоби Боже борони не дати 5 центів на офіру. Аж жаль бере дивити ся як о. Тарнавський з дякоучителем В. Копчаком всіми силами старають ся напутити наших Русинів на добру дорогу. Та щож. Одні справді горнуть ся до просьвіти, а другі говорять, що їм вже нічого вчитись, бо прецінь вони походять з тої сторони, де розвязав ся мішок з просьвітою... Не хочу тут виводити богато наших гріхів, але хотьби згадати і про таке, як до сеї пори у нас діє ся. До читальні як прийде 5 або 7 то вже богато. Але в тот самий час коли мітінґ відбуде ся, єсли би зайшов до „Тоноho Griga", то певно найде там не менше як 25 тілько з одного села в котрім то такої просьвіти научили ся. А се доперва пополудню. А з раня в неділю! Ой Боже з неба дай тим людям трохи опамятаня! Нехай не дивлять ся на вовків в овечій шкірі. Люди, опамятайте ся, горніть ся і вступайте до Тов. „Зап. Січ", до Р. Н. Союза" бо то єсть наша руська орґанізація забезпечаюча вдови та сироти. Згорнім ся разом га явім ся як один на концерт Маркіяна Шашкевича, котрий має відбути ся на 30 мая.

Іван Міруцький.

З Desloge, Mo.

Заходом Аматорського Кружка відбуло ся у нас дня 8-го цьвітня с. р. аматорське представлене штуки: „За сиротою Бог з калитою". Наш аматорський кружок поступає скорим кроком вперед. Бо хотяй не маємо такого дякоучителя, який мігби виводити на сцену труднійші штуки але сей одинокий самостійний кружок, котрий складає ся з около 25 осіб, має поміж собою такі гарні сили, котрі дуже гарно потрафляють вивязати ся з своїх роль. Правда у нас не було ще до того часу такого житя, яке ми тепер маємо у Desloge, Mo. У нас зачало се житє від року 1911., коли прибув до нас о. В. Жолдак. Се був щирий сьвященик до котрого, народ горнув ся, як до своєї рідної неньки. Але через якусь причину о. В. Жолдак несподівано лишив нащу парохію. Но наш народ тим дуже не зразив ся.

Правда, сьвященик опустив нас на самі Різдвяні Сьвята, та ми мимо того сиділи тихо. На письмо нашого Преосьвященого, Еп. С. С. Ортинського ми радо очікували так около 4 місяці. Дня 25. марця дістали ми о. Т. Василевича, також ревного сьвященика, котрий зачав між нами щиро працювати. Наші вороги, що перше острили свої прохнаві зуби на нашу церкву, бо думали, що наша парохія вже розлетить ся і попаде в добичу Москалям, тепер від часу прибутя нашого сьвященика, стали так тихо, як би то у Деслодж, Мо. не було зовсім Москалів.

Мушу признати, що весь час мого побуту в Деслодж, не було ще тут таких Великодних Сьвят як то с. р. наші Русини обходили. Через цілих 3 дни наша церков була битком наповнено народом; бо кождий і з найдальших закутин хотів пійти до церковці і прислухати ся словам сьвященика, о. Т. Василевича.

І. Якимів.

Чи дійсно „ніґри"?

В 18-ім числі „Народної Волі" вичитав я в статї „Хто ми" при кінци ось що: „Тіште ся галицькі Ніґри, що потрафите приподобати ся престолонаслідникови"!

Висше згадана статя сама собою не представляє нічого такого цікавого, щоби над нею аж застановляти ся. От, звичайна мазанина, як то для нас, американських Русинів звичайно подає „Народна Воля".

Та все-ж таки над замітками автора а зглядно редактора „Народної Волі" варто трохи застановити ся, понеже він своїм пером назвав галицьких Українців закріпощеними рабами. Отже до річи. Коли архикнязь навідав Галичину, то я гадаю, що галицьким Українцям нема що дуже з того ні радіти, ні смутити ся. І я далекий від того, щоби пропаґувати тай одобряти рабство, лизунство наших верховодів, чи взагалі „Рутенців", як розуміє се автор. Алеж прошу. Тут треба бути вирозумілим і на справу глядіти обєктивно з иншої точки. Подивім ся на народи, котрі вже мають свою автономію, як примірoм Поляки, а мимо того вони не занедбали з нагоди приїзду архикнязя на кождім кроці підчеркнути се, що Галичина, то польська країна. Тому отже, коли наші представники брали участь в привитаню князя з дому пануючого, то не зробили сего з якогось сервілізму, але чисто з зрозумілих політичних мотивів, для замаркованя, що Галичина, се земля руська. А на тім нічого нарід не стратив.

Що більше. Власне такі хвилі повинні ми завсїгди як найбільше використати. І тому не нагана але похвала належить ся нашим представникам в Галичині.

Адже знаємо із нашої історії, що були випадки, що наші гетьмани уживали подібних средств до осягненя своєї цілі. Чому ніґде не читаємо в історії Русинів, щоби хто пятнував князя Данила підлим рабом за се, що він для політики гнув спину перед бісурманом? А гетьман Мазепа, чиж не старав ся всіми способами підхлібити ся московському цареви, щоб опісля осягнути свій ідеал, ідеал незалежної України? А що вони не осягнули своєї цілі, то вже хиба не їх вина, бо вони ужили всіх способів до її осягненя. І коли-б ми тепер мали свою автономію і були, як то кажуть, панами в своїй хаті, а то тогди скорше можнаб назвати подібні випадки „хамством". Не в кождім разі однакова політика дасть ся відіграти. Де не маємо сили ставити успішної опозиції, то там мусимо ужити иншого способу. І так поступають в політиці всюди. Коли примірoм в соймі наші посли підчас засідань справляли справдішну музику, то вже в парляменті тої методи не вживають. При кінци не можна забути авторови тої статї його вислову, що він назвав галицьких Українців „Ніґрами", „хамами", „рабами" і т. д. Щастє, що наш загал потрафить вже як слід оцінити культурні, економічні та політичні здобутки своїх представителів і не дуже звертає увагу на якихсь там крикунів.

Отсе все, що я хотів сказати на адресу автора статї. Ще раз з притиском зазначую, що я не беру в оборону ніяких лизунів, котрі старають ся якісь обставини використати виключно для своєї особистої користи; але людям, котрі старають ся безкорисно помагати свому народови, мусимо дати признанє.

А коли беремо ся критикувати їх поступки, то критикуймо їх розумно і безсторонно.

Ф. Хома.

КОНКУРС.

Супроти недостачі відповідної лектури для нашої молодежи розписує отсим Виділ Руського товариства педаґоґічного у Львові (ул. Мохнацкого ч. 12) конкурс на оповіданя і повісти, поезії, драми, комедийки, казки, описи подорожий, популярно-наукові розвідки і т. п. і просить їх присилати по змозї як найскорше або на адрес виділу або прямо на адрес голови видавничої Комісії товариства Дра Остапа Макарушка (ул. Мохнацкого 12). Пожадані є передовсім ориґінальні твори, що будуть ремунеровані по 60 Корон (виїмково і висше) від аркуша друку (мала вісімка), але будуть приймати ся й добрі переклади з европейських літератур — гонорар за них після умови. Особливу увагу звертає ся на недостачу у нас історичних оповідань і повістий, патріотичних поезій і сьпіванок для молодежи. Протo виділ товариства видав би радо збірник деклямаций і збірник пісень з нотами.

Свої твори можуть автори присилати колинебудь, не вяжучись ніяким речинцем, однак добре би було випечатати деякі твори як найскорше, щоби вже сего року могли послужити на премії для шкільної молодежи. Однак звертає ся увагу, що мірилом вартости творів не має бути питанє, чи який твір узискає одобренє Ради шк. кр. на премії для молодежи, чи ні, тілько питанє, чи він справді буде цінним для неї духовим кормом. Обєм твору може бути довільний.

За Головний Виділ Руського Товариства Педаґоґічного у Львові:

о. Тит Войнаровський, голова,
Константина Малицька, секретарка

КНЯЖНА ГАЛЯ.

Повість з часів перед хрещенем Руси.

(Дальше.)

VIII.

Відкрита тайна.

Вечером увійшов князь Рослав в сьвітлицю Галї. Она сиділа за вишиванем.

— Кинь, Галю, твою роботу, іди в мої хороми, куда зайшов вандрівний купець Грек, та вибери собі у него паволоку в цьвіти як найцінпійшу! Я хочу, щоби дочка моя була з всїх найкрасша в хороводї!

Галя низько нагнула ся над шитєм.

— Не треба менї, тату, нових паволок! — тихо прошепотїла. — Я не пійду в хоровод...

— Та що єще? В хоровод не пійдеш? Ти чей хора, дитятко!

Він підняв її лице за підборідок і запопадливо глянув в її очи. Галя опустила очи і шила дальше.

— Ні, тату, я здорова...

— Так що-ж з тобою? Чому ти така невесела? Галю, рідна доню, скажи вітцю, не тай! Може обидив тебе хто? Учинив тобі хто кривду?

Галя мовчала, потім живо відкинула шитє і з риданєм кинула ся в обійми вітця.

— Тату, татуню, не утаю, скажу! Душа моя змучилась, не можу довше укривати...

— Скажи-ж, голубко, яке горе у тебе?

— Не горе у мене, тату, але вже дуже тяжко менї скривати ся перед тобою... Тату дорогий, батеньку мій, не серди ся на мене... я не можу молити ся ідолам... я християнка!...

Здавалось, коли би на Галю обвалилась скала і здавила її в очах Рослава, то і то не поразило би його так, як ті її слова...

— Тату, тату, чому-ж ти мовчиш? Скажи менї хоч словечко! Скажи, що ти мене любиш! — говорила Галя жалісно і старалась обняти його.

Тяжко опустилась на ню рука вітця. Він взяв її за плечи і відтрутив від себе.

— Проч, проч від мене! — крикнув він. — Не сьмій і думати о других богах, кромі тих, котрим молили ся твої діди і прадіди! Запру тебе в терем, заморю голодом, замучу, а посьміватись над собою не позволю!

І він вийшов з сьвітлищі, потонувши в тяжких думах.

Галя цілий день молилась, плакала, заломивши руки; під вечер затихла і на щось рішившись лягла спати. Оксана ходила за нею мов тїнь, покручувала головою, крадки замовляла уроки, скропила її на ніч водою з жертвенного збанка, поставила під її ліжко коробочку з помічним зїлєм і сїла в кутї сьвітлищі. Она поглядала часами на відкинене покривало, але Галя лежала неподвижно, з закритими очима, будьто би спала.

Нараз рипнули двері. Рослав тихонько на пальцях увійшов в сьвітлицю і підійшов до постелї Галї. Він нагнув ся над спячою дочкою і довго дивив ся на ню.

Оксана тихцем підсунулась до него.

— Не вели казнити, вели слово мовити, князю! — прошептала ледви чутним шепотом.

— Говори, стара!

— Я дослїдила, хто нашу голубку звів з віри....

Рука Рослава мимовільно стиснула рукоять меча. Галя аж похолонула вся. Она не спала, а все чула.

— Говори, стара, говори скорійше!

— Сегодня рано... в лодції... в великім лїсї... наша Галя... виділа ся з дівчиною, що в лїсї жиє... Старик там єсть... Змовились, щоби наш хоровод купальний не заводити... Я підкралась... дослїдила... старика виділа і місце знаю...

Рослав мовчав. Галя чула, як він тяжко дихав.

— Буде біда! — подумала.

— Ну, лягай спати, стара, і мовчи... бо інакше буде і тобі...

Рослав вийшов з сьвітлиці і встрітив за дверима ожидаючого його слугу.

— Щоби сейчас — грімко промовив до него — явились у мене Лют і Нурок... До сьвіта в дорогу...

Галя задрожала ціла... Лют і Нурок були то сокольничі слуги вітця, найцїльнїйші стрільцї, а при тім люди дуже дикого і зьвірського характеру.

— Що він замишляє? — думала Галя і ждала, поки засне Оксана.

А Оксана, як нароком, не засипляла; крутилась, вставала, підходила накривати дрожачу Галю. Наконець таки лягла і захропіла.

— Тепер пора! — сказала собі бідна княжна і тихцем встала з постелї.

Думки путались в її голові.

— До сьвіта в дорогу!... Що-ж менї робити, що дїяти? На дворі дощ, вітер... Але треба, таки треба!... Сестричко Анночко, дідуню Андрею, милі мої, коли би ви тільки знали біду, яка вас чекає! Боже скріпи мене, дай сили спасти їх! Ти відай все можеш!

Она скоро одяглась і проклалась мов тїнь на задвірки. Пси було залаяли, але пізнавши княжну, заскомлїли з тиха і відійшли. Вітер вив, дощ плюскотів, ноги тонули в болоті...

У задного крила стояли три осїдлані конї. Конюх, видно, пійшов в челядну.

— От на коня би тепер! — подумала Галя. — Можна би скоро до ріки доїхати, а там в лодку! Але як піймають... Ну, все одно, най буде, що буде!

Галя живо хопила поводи, повернула коня до брами, зручно по мужеськи скочила в сїдло і перелетїла мов стріла в поле... Копита мірно чалапали по мокрій грязи; в темнотї лише замелькали знакомі поля, хати, дорога...

IX.

Утеча.

Коли Галя дібрала ся до землянки, старик з донькою єще спали; але на перший стук до дверей Анночка пробудилась.

Галя, голубка, в таку пору! — закликала. — На тобі лиця нема!... Що лучило ся?

— Утїкайте, утїкайте скорше! — задихуючись промовила Галя. — Спасайте ся! Отець мій з людьми іде сюди... моя мамка вас вислїдила! Скорше, ах, скорше!

І в знеможеню сїла на лавку.

— Як-же то? Що зроблять з тобою? — затревожена прошептала Анночка.

Она з разу все поняла і серце її стиснуло ся від болю.

— Не думай, не журп ся мною, сестро моя мила! У тебе отець, його стережи! Утїкайте, поки єще час!...

— Утїкай з нами!...

— Ні, дочка князя Рослава не буде утїкати від розгнїваного вітця... Скорше смерть...

Галя гордо підняла ся на ноги і уста її стиснули ся, а очи блиснули огнем.

В однїй хвилї зібрали ся отець і донька. Старик поблагословив Галю, Анночка повисла на її шиї і не могла від неї відірвати ся.

— Анночко, мила моя! — сварила на ню Галя. — Єсли мене любиш, спіши, не муч мене!

Она розняла її руки і передала її півмертву вітцеви. Вскорі они обоє скрили ся в темрявій гущи.

Галя перекрестила ся і відітхнула свобідно.

— А я — подумала мимоволї — чи побачу ся коли з ними? Ні, дни мої почислені... Може єще нинї убють мене погани...

Она сїла на лавку, оперла ся на лікти і стала ждати. Пройшло дві години, з далека вже дав ся чути кінський топіт і підходив щораз близше і близше, а от, вже і людські голоси...

— Їдуть! — подумала Галя і встала з лавки.

Роздав ся стук в двері.

— Гей, — крикнув могучим голосом Рослав — отвирайте!

Увійшов князь Рослав, за ним Лют і Нурок, наконець Оксана. Всї остовпіли!

— Галя... дочка! Що се значить? — прогремів Рослав і брови його стягнули ся.

— Не серди ся, отче мій! — твердо і ясно проговорила Галя. — Ти можеш зробити зі мною, що хочеш, тілько я спасла своїх другів і вам їх тепер не дігнати!... Хочеш, карай мене, хочеш, замуч мене, тілько я і душею і моїми мислями християнка і не маєш ти сили над моєю душею, хотяй ти і отець менї...

— А, вдячен же я тобі, доню! — промовив грізно князь. — Насьміваєш ся над вірою твоїх дїдів і прадїдів!... Не питаючи моєї волї, ти утїкла тепер з батьківського двора, щоби спасти ворогів моїх! Та що-же то? Не вже-ж се мало єще сорому на мою стару голову? Не донька ти менї від нинї, не хочу я видїти лиця твого, днесь менї немилого! Лагоди ся на муки і заки замкну тебе в темницю, не видатись тобі зі мною більше!

На скрізь холодом пронизбло Галю, в очах потемнїло, она попала в обморок. Скрикнула Оксана, підійняла свою нещасну княжну і винесла її при помочи сокольничих з хати.

X.

Післанка.

Гірко заливала ся слезами стара Оксанна, лежачи на своїм сїнпику попри Галї в темници.

Дивила ся ню Галя і жаль її стало своєї мамки.

— Досить, мамко моя, не плач! Все рівно; не ти, то другі були би вітцю сказали; вже не утаїтись би менї від його гнїву...

— Сьвітику ти мій, серце ти моє золоте! Не знала я, не знала, що з того буде. Не прочувало моє серце, що твій отець-князь мов зьвір лютий... своєї рідної дитини не пожалує...

— Слухай, мамко мила! — лестила ся до неї Галя. — Не довго менї жити, до Купала всего два дни осталось, а там і принесуть мене божкам яко жертву... Може і скорше... Потїш же ти мене в послїдний раз, сповни все, о що тебе просити хочу!...

— Проси, голубко рідна, зділаю для тебе все!

— Довідай ся, що з ними, з моїми другами, чи успіли скрити ся, чи живі, та передай їм від мене послїдну вістку!

— Ой, вороги то, чарівники то, що приворожили тебе, очарували, погубили мою дитину! Нехай гинуть они, нехай постигне їх люта смерть!

— Ні, мамко, не вороги они, не чарівники, они добрі люди! Коли любиш мене, не клени їх, а згадай лише, що послїдні дни я з тобою тут доживаю!

Оксанна знов розсердила ся і стала клясти християн і поган. Галя виждала і знов поновила свою просьбу.

— Ну, нехай буде по твому, голубко моя! Хотяй ненавистні они менї, але я не можу тобі сего відмовити... Винайду їх де небудь, довідаюсь про все, що знати хочеш, передам від тебе вістку тим злим людям...

Галя ожила і будьто би повеселїла. Она відірвала кусок полотна від сорочки і написала на нїм кілька стрічок палочкою, котру замочила в шклянцї з чорною краскою.

Опісля того Оксана з тим письмом Галї вибігла з двора, проворно як кітка перекрадала ся по лїсї, оглядала стежки, розглядала дерева. Она бо знала, що на всї сторони розіслані гінцї від князя, щоби шукали християн; но що-ж, нї оден єще на слїд їх не попав! Минула она вже всї стежки, оглянула ся, щось подумала, опісля круто завернула в право і майже бігом пустила ся через полянку, через болотні стежки, через потік...

— І як то менї скорше до голови не прийшло! — бурмотїла она ідучи. — От на старости лїт память відняло...

В темній гущи, за болотами, тягнув ся ряд невисоких зарослих горбків, котрі з одної сторони спускались в долину плоским збочем, з другої крутими обривами висїли над пропастию, в котрій шуміла глубока бистра ріка. Се був так званий „Дїдів Яр", зачароване місце, як говорили в народї, місце перебуваня Лїсовиків і Русалок. В самій серединї „Дїдового Яра" находив ся вузкий спуск. Оксанна сьміло підійшла до того спуску, хапаючись за пнї і коренї дерев. Она оглянула ся в долинї і побачила в сірій глинї слїди, нагнула ся, розглядала слїди з хвилю і пійшла в тую сторону, куди очи вели. Незадовго она станула близько низенької печерки чи скорше ями, виритої в стрімкій скалї обрива. Вхід до тої печери штучно скривав ся за корчем і мохом і она з трудом пролїзла через вузкий отвір. В маленькій темній келїї, при слабім сьвітлї каганця, сиділи Андрей і Анночка.

Андрей нагнув ся над книгою, Анночка оперла ся о локоть і задумчиво дивила ся на блимаючий огник.

Увидївши Оксанну, обоє стрепенули ся.

— Не бійте ся! — сказала она. — Хотяй і вороги ви нам, але не мстити ся я прийшла до вас, а післала мене моя Галя, моя бідна дитина. От вам вістка від неї...

Анночка скваино вхопила кусник полотна, побігла до огня і письмо пробігла очима.

— Отче, отче! — крикнула з переражения. — Галю нашу хотять мучити!...

Андрей задрожав. Живо перейшла по його голові думка, чому він не обстав за нею, утїк від небезпеченьства і думав лише о собі...

Він схопив ся, але знов тяжко опустив ся на зрубану колоду, на котрій сидів.

Розпитали Оксанну і она з слезами розказала все. Анночка єще більше поблїдла, очи її широко отворили ся, мов би она виділа перед собою щось страшного.

— Отче, я не можу Галї так оставити! — сказала она тихо, але твердо. — Благослови мене отче, я пійду до неї, я умру з нею!...

Андрей мовчав, потім відтворив уста, мов би хотів щось сказати; але тоє, що він відчував не дало ся зложити в слова. Він в мовчаню упав на колїна і почав горячо молити ся.

Оксанна не памятала в тій хвили що перед нею християне, вороги, що она їх проклинала недавно; она виділа то одно, що ся блїда дівчина іде на стрічу страшному неминучому небезпеченьству... Її стало жаль дівчини.

— Перестань, дівчино! — говорила она Анночцї. — На що тобі іти на певну смерть? Таж ти маєш вітця... як його лишиш?

Анночка тяжко зітхнула.

— Нехай мучать мене враз з Галею! — сказала она. — Наша віра учить нас не бояти ся смерти, а Галї зі мною лекше буде...

Оксанна слухала її і очевидно дивувала ся.

— Старче, — говорила она до Андрея — чи-ж ти пустиш її, нерозумну, на нехибну смерть?

Андрей встав. Лице його було печальне і строге.

— Так, пущу, нехай робить, що її серце каже! Ми винні, що не оборонили Галю. Ми утїкли, себе пожалували, а о нїй, нашій голубцї, і не подумали. Іди, моя доню, Бог тебе нехай благословить. Підкріпи свою подругу в бідї, умри за правдиву віру!...

Голос його задрожав. Він благословив Анну і довго довго держав її в своїх обіймах.

— Прости, отче! — сказала дївчина тихо.

— Іди, дитя! Видно, Бог хоче досьвідчити нас... Іди і прослави імя Його!

Оксанна не видержала. Її стало смертельно жаль тих людий.

— Та що то, безумні, хочете робити? Хто тоє видав? Та-ж они її не пожалують, чуєш, старче? Вже-ж, коли Галї не пожалують, то убють і її, спалять і не лишить ся з неї нї кісточок!...

— Великий Бог наш і сильний! — поважно сказав Андрей. — Єсли він не схоче, то анї волос не спаде її з голови; єсли же суджено її умерти, нехай буде Його сьвята воля!

Єще раз обняли ся отець з донькою. Поклонила ся донька вітцеви аж до землї і вийшла з Оксанною.

(Конець буде).

D112 **ОПОВІСТКА.**

Редакція „Письма з Просьвіти", органу Тов-а „Просьвіта" у Львові звертає ся до усіх українських видавництв і накладень з просьбою надсилати усі популярні виданя до оцїнки у відділї „Нові видавництва".

По використаню віддають ся книжки до бібліотеки Товариства „Просьвіта".

КАЛЕНДАР.

МАЙ.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
16	Четвер	Возн. Госп.
17	Пятн.	Пелагії
18	Субота	Ірини муч.
19	Неділя	Св. Отець Н. М.
20	Понед.	Чесн. Хреста
21	Вівтор.	† Івана Богосл
22	Середа	Перв. м. св. Мик.

НОВИНКИ.

Сороклітний ювилей Івана Франка, найбільшого письменника галицької Руси-України припадає в 1913-ім році. Для пошанованя сего ювилею завязав ся ювилейний комітет, зложений з письменників руських так галицьких як і українських. Комітет сей рішив дати почин до ювилейного обходу в двоякій формі: 1) видати книжки в честь Івана Франка, 2) збирати ювилейний дар від усего руського народу для ювилята. Відзиваємо ся до Вас, читачі нашої часописи, збирайте через сей рік при ріжних нагодах жертви для сего заслуженого великого чоловіка, котрий своїми письмами пробудив галицьку Русь з дрімоти.

Кровожадна зьвірюка в людському тілі. У попереднім числі нашої часописи подали ми за будапештенською „Неділею" невеличку новинку п. з. „Торговля живим товаром". У тій новинці було написано, що в столиці Угорщини, Будапешті, пропало протягом одного місяця 53 дівчат, між ними кільканайцять малолітків. Поміж пропавшими — так доносить найновійше число „Неділі" — була одна дуже гарна дівчина, Ґізеля Шварц, дочка портієра одного великого готолю. Ся дівчина числило всього 11—12 літ. Коли вона пропала, її родичі стали за нею дуже побивати ся, не жалуючи ні свого труду ні гроша. Детективи мали роботи по самі уха, але нарешті удало ся їм відкрити страшну тайну. Виявило ся іменно, що по улицях Будапешту вештав ся довший час якийсь мімецький робітник, назвиском Румф. Богато людий бачили сего Румфа, як він кілька разів говорив з Ґізелею Шварц, а коли вона пропала, щез десь також і Румф. Поліції удало ся вислідити, що він утік до Монахії. Детективи удали ся безпроволочно до сього міста і там справді знайшли та приарештували підозрілого злочинця, який однак до злочину не признав ся. Його задержали у вязниці, а тимчасом почали глядати за трупом Ґізелі, бо догадували ся, що Румф дівчину знасилував, а потім її убив. Довго шукала поліція за слідом уведеної дівчини, та нарешті, по довгих та важких трудах, найдено в одним ліску тіло замордованої Ґізелі, але без голови і без ніг. Тільки по одежі пізнали нещасні родичі свою бідну донечку. Голови і ніг сеї жертви окаянної людини ще й доси не знайдено, бо Румф навіть і тепер не хоче признати ся до сього огидного злочину, хоч поліція має вже в руках певні докази, ще се таки він сам поповнив таке зьвірське убийство. Сею зьвірюкою в людськім тілі заняли ся тепер і монахійські власти, бо показало ся, що Румф допустив ся таких злочинів більше. Іменно перед кількома роками погибло в Монахії троє дівчат майже таким самим способом, як і Ґізеля Шварц. Догадують ся, що сі три дівчата замордував також сей злочинець. Румфа віддано під лікарську обсервацію і лікарі узнали його божевільним. В виду того сього звиродніого чоловіка навіть не покарають так, як він на се заслужив, бо й якже його карати божевільну людину... Румфа запроторять певно до дому варятів і там він сидіти-ме доти, доки не втікне...

Жите трех осіб за сто корон. Явив ся Каз. Карпель, 37-літний господар в однім з поблизьких сіл коло Вадовиць, в західній Галичині, продав оноді ялівку за сто корон. Вернувши домів, положив на столі 100-короновий банкнот, а сам пішов дати худобі їсти. Між тим 4-літна дитина почала бавити ся банкнотом і подерла його в куснї. Коли се побачив батько, що був в незовсїм тверезим стані, вхопив в гнїві ніж і відтяв дитині пальці обох рук. На крик дитини надбігла мати, котра в другій комнаті купала 6-місячну дитину і почала заосмотрювати покалічену дитину. Звязавши окровавлені пальці, вернула до другої комнати, де оставила в купелі дитину, та однак була вже нежива — утопила ся. В розпуці вибігла на двір, щоби кликнути кого на ратунок, а побачивши на вербі перед домом повішеного чоловіка, упала трупом на місци.

Німеччина в страху перед війною. Ні одна з европейських держав не робить таких горячкових приготовлень на случай війни, як Німеччина. Про се сьвідчить і сама промова державного канцлєра в парляменті, в якій він старасть ся оправдати перед послами своє жаданє так великих видатків на воєні кораблі.

Теперішне міждержавне положенє, він сказав, є не так дуже грізне помимо ріжних поголосок алярмуючих і хибного патріотизму за границею. Він є певний, що ні одна з держав не бажає собі війни з Німеччиною, однак можливість конфлікту тепер тим більша, як даннійше, через се, що можливости публичної агітації за війною, тепер незвичайно зросли.

Відродженє Китаю. Сун-ят-сен, ініціятор і провідник китайської революції та творець нової републики, якої був короткий час президентом, в розмові з одним з кореспондентів заграничних дневників заявив, що політичний переворот в Китаю можна вважати за скінчений і що тепер Китай вижидає нова соціяльна революція яка — як казав — „счудує цілий сьвіт".

„Усуненє від власти манджурської династії — говорив далі Сун-ят-сен — було одиноким способом до визволеня Китаю, але одночасно також приготовним кроком до грядучого суспільного перевороту. Будучностю китайської републики є соціялізм. Я рішений приклонник усуспільненя землі. В Китаю ся ідея може здійснити ся в практиці ліпше як денебудь в Европі і Америці". Далі заявив Сун-ятсен, що тепе починає в Китаю широку пропаґанду, в якій сильно попирає його правительство. „Нова держава, — продовжав Сун-ят-сен — що повстала на звалищах давної, візьме у свої руки експльоатацію зелізних доріг, копалень та инших великих галузий промислу. В Китаю будемо мати одну податкову систему, а принцип свобідної торговлї буде приміняний в як найширших розмірах". Замітне, що Сун-ят-сен, ставши президентом, не сягнув по виконуючу власть до якої не вважав себе покликаним, але посьвятив ся далі ідеї, знаючи, що в аґітації і просьвічуваню мас ніхто йому в Китаю не дорівнає.

Кошти страйку углекопів в Анґлії. Англійські дневники подають білянс втрат, спричинених страйком углекопів. І так втрати в платні, які понесли углекопи, виносять 25 міліонів долярів; платні додатки з фондів союзових кас 8 міліонів долярів; втрата платні инших робітників 32 міліонів долярів; втрата продуцентів угля 40 міліонів долярів; инші промисли фіґурують з втратою 40 міліонів долярів. Дочисляючи до сего 56 міліонів инших шкід, одержимо загальну втрату в сумі округло 200 міліонів долярів.

Витревалий жидок. В Монт Вернон скоїла ся оноді слідуюча пригода: Жидок Самуїл Евгарт, що був на службі одної компанії, пішов з якоюсь там орудкою на зелїзничу стацію і там вийшов на верх одного вагона, що був призначений до транспорту худоби. „Спацеруючи" по даху того воза, жидок завадив головою о дріт розпроваджуючий електрику. На голові неоглядного Шмулька повстав ясний сніп огню і в туж мить він злетів на землю. Жидка забрали зараз до шпиталю і там його добре оглянули. Волосє на голові мав спалене до чиста, а весь його хребет був цілком чорний. Через него перейшло 11.000 вольт і він помимо того не погиб. В шпитали розпитували Ергарта про його враженя з приводу зіткненя з такою силою електрики. „Ну, — відповів осмалений Шмуль — се було тільки минутка. В моїй голові повстав великий шум, а більше я нич не тямлю. Мене нічо не боліло".

Сірчаний дощ. З Риму доносять: В місцевости Савона падав оноді сірчаний дощ. Догадують ся, що по нім наступить вибух Егни або Везувія.

„Молода" пара. З Ретова на Жмуди доносять до литовських часописий: В запустнім тижни мали мешканці місточка неаби яку сензацію. До вівтаря станула пара „молодих": Матв. Томашівський, в віці 105 літ звінчав ся з третою з черги жінкою, вдовою Анною Жемайтесовою, яка має тепер 75 літ. Томашівський мимо піхохого віку, має знаменитий слух, зір і память. Занимає ся він копанєм ровів.

Затроєні перли. Російська цариця має дуже дорогоцінні колії перел, які походять ще з часів Катерини Великої. Від якогось часу завважала цариця, що перли тратять свій полиск, а вкінці цілком зблідли. Перли віддано до так зв. „лікарки перел", яка, як говорять, уміє привернути перлам давну краску. Вона викупала перли в якімось плині і вони знова заблисли своєю давною краскою. Врадувана цариця вбрала їх назад і носила якийсь час. Та перли знова почали блїднути, а в цариці показала ся недуга і шкірні викиди. Тепер розслїджено перли докладно. Показало ся, що вони були запущені трійливою течею. За сим відкритєм слідувало арештованє двірської дами, Марії Осіпов, котрій доказано зносини з революціонерами.

Проба вина через телефон. У французькій академії наук роблять тепер досліди з відкритєм швайцарського ученого Дімоа, котрий найшов цікавий спосіб переконати ся про правдивість вина, іменно при помочи телефону. Се відкритє викликало зрозуміле здивованє: що вино може мати спільного з телефоном. Та швайцарський учений дає на се просте поясненє. Чисте, нефальшоване вино, се електрична струя. Вино зі штучними хемічними додатками не має тих прикмет, або дуже мало і через се пізнати, чи дане вино є природно чисте, чи фальшоване. Дімоа перевів сей досьвід ось так: до малої туби наляв вина і получив її з телефоном. Коли вино чисте, то можна говорити без перешкоди, а коли вино підробловане, то порозуміватн ся телефоном труднїйше або і цілком неможливо. Два французькі вчені робили такі самі досьвіди і з добрим успіхом. Показало ся, що при помочи телефону деякі хемічні примішки, як пр. широко розповсюднені сульфати можна сейчас відкрити.

Кілько є на сьвіті мущин а кілько женщин. Одна німецька часопись подає цікаві обчисленя мущин і женщин у всїх частях сьвіта. В Портуґалії на 1000 мущин є 1099 женщин, в Іспанії 1062, в Австрії 1069, в Шкоції 1057, в Данії 1053, в Швеції 1040, в Австралії 1044, в Швайцарії 1015, в Німеччині 1032, в Ірляндії 1028, в Франції 1024. Правдивим „жіночим королївством" є невелика надморська місцевість Бурнемрт, де на 100 мущин припадає 1709 женщин. Коли приріст людий піде далї в тім самім напрямі як доси, то в недовзі в Анґлії буде два рази більше женщин чим мущин.

Король і репортер. Шведські часописи описують цікаву пригоду, яка має бути правдива. Редакція одної з часописий поручила свому молодому сотрудникови, написати звіт з ювилейного обходу маршалка королівського двора Бромберґа. Недосьвідний репортер рішив розпитати про се самого Бромберґа і зателефонував по него до королівської палати.

— Гальо! Чи говорю з палатою — спитав репортер.

— Так! — дістав відповідь.

— Чи можна просити до телефона маршалка Бромберґа.

— Маршалка нема дома, але я по змозі заступлю його звучала відповідь.

— Буду Вам вельми вдячний. Єсьм сотрудником часописи Н. Хочу дізнати ся про подробиці з житя п. Бромберґа. Може його знаєте?

— О, так! Він є моїм другом.

— З ким маю честь готорити?

— З королем.

— З ким — спитав репортер, наслухуючи ліпше.

— З Ґуставом V-им. Дуже радо служу вам.

Але перестрашений дневникар покинув слухавку і утік від телефону. Коли про сю подію дізнали ся його товариші, осудили коротко: „Фушер". Така знаменита нагода поговорити з королем другий раз не лучить ся".

Справоздане касове Р. Н. Союза

за місяць цьвітень 1912 року.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	408	00
2	Mt. Carmel, Pa.	91	25
3	Olyphant, Pa	135	94
4	Jersey City, N. J.	63	75
5	Mt. Carmel, Pa.	115	00
6	Brownsville, Pa.	75	75
7	McAdoo, Pa.	210	62
8	Elmira Heights, N. Y.	51	97
9	St. Clair, aP.	159	47
10	Ansonia, Conn.	111	29
11	Waterbury, Conn.	45	47
12	Yonkers, N. Y.	118	25
13	Troy, N. Y.	45	19
14	St. Louis, Mo.	139	08
15	Buffalo, N. Y.	57	94
16	Lansford, Pa.	284	00
17	West Pawlet, Vt.	33	75
18	Seymour, Conn.	33	75
19	Homer City, Pa.	29	20
20	Jessup, Pa.	111	97
21	Mayfield, Pa.	21	25
22	Nesquehoning, Pa.	15	00
23	Homestead, Pa.	122	50
24	Shamokin, Pa.	26	97
25	Trauger, Pa.	66	22
26	Belle Vernon, Pa.	35	00
27	Glen Lyon, Pa.	87	55
28	Mahanoy Plane, Pa.	296	79
29	Rhone, Pa.	112	69
30	Breslau, Pa.	119	21
31	Eleanor, Pa.	47	50
32	Trauger, Pa.	151	75
33	Northampton, Pa.	302	67
34	Old Forge, Pa.	31	97
35	Whitney, Pa.	58	85
36	Scottdale, Pa.	49	47
37	Chisholm, Minn.	93	22
38	Auburn, N. Y.	107	35
39	Syracuse, N. Y.	63	00
40	Edwardsville, Pa.	114	15
41	Westmoreland, Pa.	43	60
42	Passaic, N. J.	130	95
43	Simpson, Pa.	27	50
44	Mt. Carmel, Pa.	15	00
45	Philadelphia, Pa.	95	19
46	Plymouth, Pa.	195	00
47	Ambridge, Pa.	48	45
48	McKeesport, Pa.	118	79
49	Powhatan, W. Va.	24	00
50	Desloge, Mo.	3	75
51	Yatesboro, Pa.	58	75
52	Holyoke, Mass.	21	25
53	Pittsburg, Pa.	229	36
54	Terryville, Conn.	27	39
55	Carnegie, Pa.	134	51
56	Wheeling, W. Va.	38	15
57	Cohoes, N. Y.	38	97
58	Ramey, Pa.	112	32
59	Leisenring, Pa.	58	45
60	Baltimore, Md.	—	—
61	Dunlo, Pa.	135	00
62	Lopez, Pa.	20	48
63	Ford City, Pa.	96	95
64	Gradatim, Pa.	8	75
65	Elizabeth, N. J.	110	23
66	New York, N. Y.	73	35
67	Butler, Pa.	10	00
68	Ansonia, Conn.	13	22
69	New York, N. Y.	20	35
70	Jersey City, N. J.	166	09
71	Franklin Furnace, N.J.	—	—
72	Alden Sta., Pa.	115	17
73	Providence, R. I.	16	23
74	Granville, N. Y.	21	25
75	Mt. Carmel, Pa.	27	50
76	Newark, N. J.	50	30
77	Yorkville, O.	20	00
78	Minersville, Pa.	293	69
79	Meyersdale, Pa.	22	50
80	Pleasant Valley, Pa.	50	00
81	Baltimore, Md.	40	72
82	New Alexandria, Pa.	96	04
83	Carnegie, Pa.	12	16
84	Canonsburg, Pa.	28	94
85	Hazleton, Pa.	222	69
86	Olyphant, Pa.	13	75
87	Lancaster, N. Y.	31	63
88	Tonawanda, N. Y.	13	90
89	Simpson, Pa.	15	00
90	Centralia, Pa.	51	50
91	McKees Rocks, Pa.	61	24
92	Taylor, Pa.	67	58
93	Newburgh, O.	18	75
94	New Britain, Conn.	51	29
95	Beaver Meadows, Pa.	95	04
96	Pittsburg, Pa.	93	74
97	Marion Heights, Pa.	22	50
98	Shenandoah, Pa.	48	75
99	Wilkes Barre, Pa.	120	12
100	McKeesport, Pa.	—	—
101	Canonsburg, Pa.	12	04
102	Cleveland, O.	114	91
103	Superior, Wis.	22	50
104	Perth Amboy, N. J.	138	79
105	Nicetown, Pa.	31	37
106	Chicago, Ill.	139	60
107	Sayre, Pa.	50	19
108	New York, N. Y.	126	93
109	Ellsworth, Pa.	53	79
110	Leetsdale, Pa.	55	00
111	Allegheny, Pa.	22	16
112	Cleveland, O.	20	23
113	New Florence, Pa.	59	45
114	Dunmore, Pa.	72	50
115	New Philadelphia, Pa.	37	50
116	Chisholm, Minn.	—	—
117	New York, N. Y.	76	15
118	Pittsburg, Pa.	29	07
119	Latrobe, Pa.	38	75
120	Spangler, Pa.	98	97
121	Trenton, N. J.	151	75
122	Trenton, N. J.	67	49
123	Scranton, Pa.	34	82
124	Ormrod, Pa.	38	51
125	Chicago, Ill.	18	21
126	Beaverdale, Pa.	52	44
127	Buffalo, N. Y.	83	61
128	Lorain, O.	23	94
129	Sykesville, Pa.	57	50
130	Pittsburg, Pa.	44	99
131	Beaver McAdows, Pa.	29	25
132	McKeesport, Pa.	46	63
133	Newark, N. J.	90	52
134	Ernest, Pa.	46	50
135	Smoke Run, Pa.	145	00
136	Carnegie, Pa.	48	51
137	Lackawanna, N. Y.	10	25
138	Philadelphia, Pa.	10	38
139	Oil City, Pa.	36	25
140	Youngstown, O.	68	22
141	Little Falls, N. Y.	65	69
142	Elizabeth, N. J.	66	83
143	Windber, Pa.	56	75
144	New York, N. Y.	—	—
145	Altoona, Pa.	23	75
146	Detroit, Mich.	20	58
147	Allentown, Pa.	108	45
148	California, Pa.	25	72
149	Lackawanna, N. Y.	30	57
150	Pittsfield, Mass.	10	00
151	Allentown, Pa.	49	18
152	Homestead, Pa.	150	00
153	Berwick, Pa.	37	42
154	Dunmore, Pa.	55	00
155	Perth Amboy, N. J.	106	79
156	Sheffield, Pa.	18	41
157	Donora, Pa.	94	51
158	Creekside, Pa.	24	47
159	Wilmerding, Pa.	28	32
160	Jamaica, N. Y.	36	18
161	Tower City, Pa.	40	00
162	Scranton, Pa.	45	04
163	Chicago, Ill.	19	41
164	N. Hadley, Mass.	10	72
165	Chicago, Ill.	72	49
166	Barnesboro, Pa.	55	00
167	Cumbola, Pa.	44	27
168	Perth Amboy, N. J.	58	91
169	Scranton, Pa.	55	00
170	Jersey City, N. J.	39	56
171	Pittsburgh, Pa.	26	79
172	Fredericktown, Pa.	26	25
173	Cleveland, O.	30	00
174	Oxford Furnace, N. J.	31	00
175	Detroit, Mich.	32	20
176	New Burgh, N. Y.	25	00
177	Vegreville, Alta., Can.	10	00
178	Manchester, N. H.	15	04
179	St. Louis, Mo.	109	00
180	Scarbo, W. Va.	32	50
181	Manville. R. I.	7	16
182	Dixonville, Pa.	76	08
183	Sunderland, Mass.	20	00
184	Whiting, Ind.	70	00
185	Hazleton, Pa.	78	05
186	McAdoo, Pa.	50	19
187	Ford City, Pa.	55	86
188	Ginter, Pa.	99	17
189	South Fork, Pa.	36	44
190	Newark, N. J.	30	04
191	Troy, N. Y.	58	97
192	Herkimer, N. Y.	30	39
193	Red Star, W. Va.	19	60
194	Minneapolis, Min.	40	37
195	Peckskill, N. Y.	28	54
196	Whiting, Ind.	56	25
197	Swoyers, Pa.	83	26
198	Port Jerwis, N. Y.	25	00
199	Whiting, Ind.	50	50
200	Syracuse, N. Y.	7	69
201	Whippany, N. J.	7	35
202	Auburn, N. Y.	20	95
203	Brooklyn, N. Y.	31	87
204	New York, N. Y.	28	01
205	Emerald, Pa.	40	72
206	Woonsocket, R. I.	26	96
207	Jeanette, Pa.	66	35
208	Kingston, Pa.	58	94
209	Carteret, N. J.	115	95
210	Westchester, N. Y.	22	50
211	Stapleton, N. Y.	22	69
212	Cleveland, O.	—	—
213	Bayonne, N. J.	54	69
214	Chicago, Ill.	22	20
215	New York, N. Y.	29	32
216	Hazleton, Pa.	75	25
217	Rochester	37	72
218	Youngstown, O.	33	20
219	Bakerton, Pa.	77	25
220	Chicago, Ill.	39	14
221	Chicago, Ill.	—	—
222	Mahanoy City, Pa.	128	57
223	Port Bowkley, Pa.	69	89
224	Belle Valley, O.	31	44
225	Desloge, Mo.	68	40
226	Hammond, Ind.	23	75
227	Derry, Pa.	79	70
228	St. Clair, Pa.	31	25
229	Scranton, Pa.	128	26
230	Youngstown, O.	48	20
231	Centralia, Pa.	11	63
232	New Alexandria, Pa.	19	62
233	New York, N. Y.	17	54
234	Elizabethport, N. J.	57	78
235	Rossford, O.	72	91
236	Ambridge, Pa.	8	11
237	Chester, Pa.	57	81
238	New Alexandria, Pa.	9	77
239	Philadelphia, Pa.	75	08
240	Phoenixville, Pa.	7	50
241	Newark, N. J.	19	80
242	Hawthorne, Ill.	25	76
243	West Pullman, Ill.	15	92
244	Bellefonte, Pa.	23	93
245	Trenton, N. J.	61	26
246	Crompton, R. I.	21	94
247	Wilmington, Del.	44	19
248	Coatesville, Pa.	60	38
249	Nanticoke, Pa.	43	41
250	Pittsburg, Pa.	116	48
251	Cleveland, O.	29	89
252	Northampton, Pa.	31	00
253	Lopez, Pa.	68	42
254	New Britain, Con.	31	05
255	West Newton, Pa.	35	97
256	Ronco, Pa.	22	41
257	Spring Valley, N. Y.	34	76
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	32	88
259	Chicago, Ill.	41	91
260	Taylor, Pa.	50	46
261	Taylor, Pa.	48	75
262	Ansonia, Conn.	13	60
263	Fulton, N. Y.	17	58
264	Juliet, Ill.	38	75
265	Taylor, Pa.	70	72
266	Glen Lyon, Pa.	42	88
267	Kingston, Pa.	37	48
268	Duquesne, Pa.	53	70
269	East Chicago, Ind.	31	90
270	Jersey City, N. J.	17	15
271	Treskow, Pa.	34	07
272	Delano, Pa.	19	55
273	Hudson, N. Y.	24	50
274	Youngstown, O.	45	91
275	Perth Amboy, N. J.	79	35
276	Ambridge, Pa.	37	13
277	Hartford, Conn.	31	09
278	Wilkes Barre, Pa.	97	95
279	Glen Campbell, Pa.	32	50
280	Stockton, Pa.	33	75
281	Manchester, N. Y.	21	75
282	Syracuse, N. Y.	18	07
283	Auburn, N. Y.	26	33
284	Rome, N. Y.	19	32
285	Glassport, Pa.	11	25
286	Lorain, O.	23	45
287	Carnegie, Pa.	16	25
288	So. Betlehem, Pa.	28	41
289	Elizabeth, N. J.	51	50
290	Clarksburg, W. Va.	7	50
291	Brooklyn, N. Y.	18	79
292	Detroit, Mich.	48	55
293	Duquesne, Pa.	60	72
294	Madera, Pa.	39	13
295	Akron, O.	16	99
296	New Kensington, Pa.	41	24
297	Dravosburg, Pa.	30	19
298	Holden, W. Va.	46	50
299	Kent, Pa.	21	25
300	Johnstown, Pa.	88	47
301	Chicago, Ill.	35	62
302	Fogelsville, Pa.		
303	Olwein, Iowa.	27	70
304	Heilwood, Pa.	49	25
305	Bruceton, Pa.	20	72
306	Cumbola, Pa.	22	20
307	Wilkes Barre, Pa.	21	61
308	East St. Louis, Ill.	26	98
309	Clayville, N. Y.	12	50
310	Hazleton, Pa.	48	50
311	New York, N. Y.	17	70
312	Reading, Pa.	45	15
313	Trenton, N. J.	23	75
314	Hazleton, Pa.		
315	Jersey City, N. J.	14	13
316	Rochester, N. Y.		
318	Northampton, Pa.	19	10
319	Newark, N. J.	28	70

Чек No. 2209 нескешований запомога Василь Сушко Відділ 250. .... 100.00

Прихід за цьвітень 1912 р. є 17.585.30

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Павлї Марцін, Northampton, Pa.	500.00
Асафатї Лизак, Ansonia, Conn.	410.00
Йосифі Ваґнер, Shamokin, Pa.	900.00
Юрію Федор, Detroit, Mich.	600.00
Матвію Кичура, Plymouth, Pa.	1.000.00
Василю Лазар, Swoyers, Pa.	1.000.00
Теодорі Федько, Northampton. Pa.	1.100.00
Филамонї Бабій, Treskow, Pa.	1.000.00
Івані Сас, Pittsburg. Pa.	500.00
Іван Пращак, Whiting, Ind.	1.000.00
Йосифі Панц, Troy, N. Y.	600.00

Запомога по бл. п.

Марії Худий, West Pawlet, Va.	400.00
Розалії Ґалянт, Red Star, W. Va.	400.00
Андрею Левандовський, West Pawlet, Vt.	400.00
Генриху Ботчер, Homestead. Pa.	400.00
Марії Тузняк, Rhone, Pa.	400.00
Анні Яхвак, Troy, N. Y.	400.00
Парасці Долинський, Glen Lyon, Pa.	400.00

Запомога для:

Василя Стариньщак, Shamokin, Pa.	100.00
Гаврила Заверач, Mt. Carmel, Pa.	100.00
Антона Крукерек, Manor, Pa.	100.00
Клементія Ревак, Mairon, Pa.	100.00

Сирітська часть по:

Григорію Кошевський, Leisenring, Pa.	600.00
Антонї Тимко, McAdoo, Pa.	500.00
Андрею Сенчак, Marion, Pa.	250.00
Семенї Ґузеляк, Olyphant, Pa.	500.00
Сильвестрі Бабяк, Leinsenring, Pa.	500.00
Василю Марчик, Simpson, Pa.	666.70
Якові Сгарик, Desloge, Mo.	298.75
Платня г. Уряду за цьвітень	270.00
Орґан Р. Н. Союза за місяць цьвітень	1.420.60
Надгорода Орґанізаторів за місяць цьвітень	90.06
Адмінїстрація Р. Н. Союза за цьвітень	174.98
Розхід за місяць цьвітень є	17.081.09

Зіставлене:

Прихід за цьвітень 1912 р. є	17.585.30
Готівка з кінцем марця остала	97.363.99
Весь прихід разом є	114.949.29
Розхід за цьвітень 1912 р. є	17.081.09
Готівка з кінц. цьвітня остає	$97.868.20

З того:

Фонд сирітський	45.516.37
„ резервовий	29.720.57
„ народний	4.982.71
„ бідних	7.388.58
„ еміґраційний	2.593.39
„ розпорядимий	7.666.58
Разом	$97.868.20

Д. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

0113

ЗАВІДОМЛЕНЄ.

На будуче просить ся всіх П. П. Відділових урядників, присилати „білї" на всї похоронні кошти, за котрі Від. ручить та які жадає, щоби Р. Н. Союз йому виплатив. Котрий Відділ, або його уряд не зробить сего, Р. Н. Союз не виплатить йому похоронних коштів. Так само просить ся подавати точні адреси спадкоємців на посмертних актах.

Д. КАПІТУЛА, предс.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Тафто-Рузвелтіяда.

Борба о номінацію кандидатів з рамени републиканської партії на столець президента Злучених Держав, яка під пору веде ся поміж Рузвельтом і Тафтом, заточує щораз ширші колеса, прибирає щораз яркійші краски. Вони оба не щадять себе, а народ мігби дечого богато навчити ся з їх полеміки. Якби тільки хотів.

Передовсім розходить ся о розвязку питаня, котрий з обох є більшим реакціонером, то значить котрий з них є більше склонний жертвувати інтереси загалу інтересам вибраної кліки мультімілїонерів.

Рузвельт закидає свому противникови без обиняків, що він десь там мав сказати: „Наше правительство повинно бути правлїнем народа“. Тафт знова закидає Рузвельтови звичайну лож і боронить ся тим, що він ніколи не сказав „повинно бути“ але: „наше правительство єсть правлїнем народа“. В особенности Тафт звернув на се уваґу і доказав, що число управнених до голосованя виносить ледви четверту часть усего населеня Злучених Держав. Підчас виборів рішає абсолютна більшість, отже вибрані репрезентують всего лиш одну осьму часть усего населеня. Змінити щонебудь у тій аномалії не лежить зовсім в замірах пана Тафта. Він лиш осьвідчає ся за тим, аби „інтереси тих, які не мають права виборчого, охоронити при помочи відповідних правних заряджень перед самоволею виборців“.

Не менче ніхто про се нічо не чував, аби Тафт у якімнебудь напрямі уняв ся за інтересами тих сімох осьмих частин виборців, які улягають підчас кампанії одній осьмій частині виборців, а зглядно дрібній жмінці політикерів і мілїонерів.

Отже чи Тафт сказав „повинен бути“ чи „єсть“, се зовсім байдуже, позаяк він за час свого чотиролїтного правлїня наглядно доказав, що є зовсім вдоволений з існуючих обставин. Виходить, що слушність є по стороні Рузвельта; природно, коли сей і думав так щиро, як сказав.

Инші спірні питаня, які виринули поміж обома політикерами, як право відклику судіїв, можливість безпосередного впливу народних мас на законодатство та справа цлового договору з Канадою суть менчого значіня. Все таки і в тих справах Тафт навіть не задає собі труду, щоб представити себе иншим як він є; Рузвельт натомість вдягає на себе тоґу трибуна люду, щоб тим більше піднести свою вартість в очах народа. Також і осторога Тафта, що на випадок вибору його противника настане опять паніка а опісля застій в промислї, не має ніякого глубшого реального підкладу, хоть вона є досить зручно обчислена.

Але натомість инший закид Тафта має трохи більше значінє. Він говорив про „неписане право“, не допускаюче одного і того самого чоловіка до справованя пораз третий уряду президента. У тім висказї Тафта лежить ясна тенденція позбути ся в особі Рузвельта раз на завсїгди небезпечного соперника. Що більше, кинено навіть підозрінє, що Рузвельт мріє про се, аби добити ся досмертної власти.

Се послїдне підозрінє зі зглядy на характер Рузвельта не є таке безпідставне, якби здавало ся на перший погляд. Його ще навіть скріпляє загальний стан пануючий в тій републицї.

Загальна корупція в цїлім публичнім житю не дасть ся вже усунути звичайною дорогою і тому у щораз ширших кругів обявляє ся бажанє сильного, зелїзного правительства. Що обходить наших панів република і воля? Вони хочуть мати „порядок“ та запевненє своєї еґзистенції, бо вони є безсильні перед лицем полїтичних машин та босівства клік. Тому сильний чоловік, з зелїзною рукою на чолї правительства бувби таким як раз пожаданий. А таким чоловіком після їх гадки є Рузвельт.

До сего приходить будь-що будь сильний зріст соціялїзму в Америці. Усї, що щось посїдають, а навіть і ті, що нічого не мають, бачать ся загроженими; приватна вчасність, родина, релїґія та цїлий суспільний лад оглядають ся зі страхом за „героєм“ який станувби до побідної боротьби з надтягаючим страхіттєм.

Чи Рузвельт схотївби на себе взяти ролю небіщика Наполеона III., — не знати. Та з другого боку в Злучених Державах републиканська форма уже так вжила ся серед народних мас, так сильно перейшла в кров і кість народу, що дуже тяжко прийшло-б ся перемінити Злучені Держави в цїсарство або в абсолютну сатрапію, як се приміром зробив в Мексику Діяз.

І колиб нам хто казав щиро здефініювати наші погляди на обох шляхотних борців о президентство, то мусїли би ми ужити слів Гайного: „Sie stinken alle beide“ — вони оба воняють..... Але з другого боку розумний чоловік вибирає з подвійного зла усе менче зло. А тим менчим злом під пору безперечно є Рузвельт.

Остаточне рішене в справі „Народного Дому“ у Львові.

Час від часу подавали ми нашим читачам спорадичні вістки про се, що москвофіли, які загарбали мілїонову інституцію у Львові „Народний Дім“ правдоподібно будуть мусїли її звернути правним властителям, то є Українцям.

Справа з „Народним Домом“, теперішною твердинею кацапства в Галичині має ся так. Дня 7-го вересня 1849-го року подарувало австрійське правительство „Русинам міста Львова“ згарища університетської бібліотеки враз з землею в цїли побудованя там другої городської церкви та „інститута, котрий міг би впливати на подвигненє народного духа“. В тім будинку мали містити ся: 1) біліотека, 2) музей, 3) інституція для церковних співців, 4) бурса для убогих учеників, 5) друкарня і 6) товариство що видавалоб просьвітні книжочки для народа. Сю землю і розвалини передало австр. правительство на дни 8-го листопада 1849 протоколярно на руки схолястика митрополичої капітули, М. Куземського, як предсїдателя тодїшного одинокого руського товариства „Головна Руська Рада“ томуж товариству і Русинам міста Львова.

Щоб вихіснувати дарунок і перевести назначені цїли Головна Руська Рада порішила відкликати ся до жертволюбивости усїх Русинів, мешкаючих в Галичині. Про се намірене збиранє складок писала Гол. Руська Рада до краєвої президії між иншим таке: „О сї складки зверне ся Головна Рада відозвою до руського народа, котрого власностию має бути згаданий інститут...“

Однаковож в наслїдок ріжних полїтичних обставин мусїло наше полїтичне товариство, Руська Рада на дни 30-го червня 1851-го розвязати ся. І тодї то Г. Руська Рада перемінила ся в комісію управляючу дїлами „Народного Дому“.

В склад сеї комісії, з бігом лїт, повходили люди, заражені наскрізь кацапською дурійкою. І вони всїлякими штучками хотїли отсей величезний маєток, на який складали ся Русини з цїлої Галичини, який правительство дарувало Русинам, захопити у свої руки, і забезпечити його посїданє виключно тільки кацапській партії. Та се їм не вдавало ся. Правда, вони мали се майно в своїх руках і не було способу видерти їм загарбаного добра. Але правного посїданя майна не могли ніяк добити ся. Правительство на підставі ясних документів не могло перевести в табулярних книгах запис власности майна в той спосіб, щоб з того виходило, що москвофіли суть властителями. Навіть і статути спеціяльно основаного в тій цїли москвофільського „Общество Народный Домъ“ потвердило намісництво доперва 21-го січня 1869 з допискою: „що статути общества потверджує ся лиш під тою засторогою, що вони на основі декрету ц. к. міністерства внутрішних справ з 11-го жовтня 1849, ч. 19.755 набутих прав і з'обовязань руського населеня міста Львова ніяк не можуть обмежувати анї нарушувати“.

В сей спосіб кацапське „Общество Народный Домъ“ захапчивши безправно народню інституцію „Народний Дім“ орудувало нею і уживало її до своїх партійних цїлий, навіть зі шкодою її правних властителїв, то є Русинів.

Одначе се положенє змінило ся в роцї 1885-ім з нагоди заложеня нових ґрунтових книг для міста Львова. Тут як властитель дарованої землї був все записаний „Науковий фонд“ а не „Общество Народный Домъ“.

І тепер почав ся цїлий ряд процесів. „Общество“ опираючи ся на тім, що майно від ряду лїт остає в його руках, жадало перепису майна в книгах ґрунтових на своє імя. Прокураторія скарбу, яка в Австрії опікує ся усякими фондаціями, противила ся тому. І так справа перетягнула ся аж по нинїшну хвилю. До сеї пори дві низші судові інстанції рішили проти „Общества“, яке внесло рекурс до найвисшого трибуналу у Відни. І ось, як читаємо в однім з послїдних чисел „Дїла“, довголїтний процес о установленє табулярного власника інституції „Народний Дім“ зістав на дни 28-го цьвітня с. р. остаточно покінчений. Найвисший трибунал відкинув у всїх точках неузасаднені і безличні претенсії москвофільських грабіжників.

Тепер вже лиш ходить о уконституованє фондації „Народний Дім“ та о вибір виділу, який переняв би в народні руки управу мілїоновим майном, то є „Народним Домом“ по усуненю з нього москвофілів. А се вже питанє короткого часу.

Масовий морд російських робітників.

Морди масові в країні білого царя і його опришків, — се щось так буденного, так звичайного, що ми вже навіть не дивуємось, коли ґазети принесуть нам сего або другого дня нові вістки про них. Там, де панують порядки необмеженого насильства, катторги й шибениш, там не знають цїни людського житя.

І ось перед кількома днями знова дрож перейшла через весь цивілізований сьвіт на вид того, що сталось на Сибірі в полокальнях золота на ріцї Ленї. Тут ходило вже не о бунт, не о революцію проти царських порядків, але о скромні домаганя занятих там робітників коротшого робочого дня та побільшеня платнї. А коли підприємцї не схотїли згодити ся на них, тодї робітники розпочали страйк. В відповіди на його спровадили властителї золотодайних піль війско з Кіренська.

І почалось душенє страйку. Розпочалось від того, що в ночи 17. цьвітня заарештовано страйковий комітет, що складав ся з 10 осіб. Коли про се на другий день довідались страйкарі, почали домагатись увільненя арештованих. Підприємцї і власти не схотїли видати арештованих. І саме тодї, коли йшли переговори робітників, що зібрались в числї около 3000, з ротмайстром жандармським Трещенковим та окружним інжінером Тульчинським, нагло дались почути слова команди:

— Огня!

Як доносить телеґрама до члена Думи Белоусова, забито 270 робітників а ранено 250. По першій сальві робітники впали на землю. Війско не щадило їх. Стріляли до лежачих і до втїкаючих так, як то лицює „хоробрим“ російським салдатам. Кождий жовнїр вистріляв по 15 набоїв. Серед ранених є дві жінки.

З поміж ранених згинуло вже поверх 40 осіб.

Так відбула ся масова різня російських робітників. На місце різнї спроваджено війско з Іркуцка.

Страшний сей новий злочин царату знайшов голосний відгомін в Думі. Соціялїстичні посли піднесли справу сього злочину.

Але чи можна відкликуватись до чорносотенної Думи і тих, котрих руки обагрені кровію стільки невинних людей, на котрих сумлїню лежать тільки покатованих, замучених і помордованих найкращих синів Росії?...

Без диспути.

Ідучи за покликом висказаним в „Свободі“ жертвую від себе $3.00, а єсли прочі отцї згодять ся на проєкт о. Пристая то і я радо до сего прилучу ся. А тим часом кличу, нехай не бракне нї одного з руського духовеньства.

о. Д. Хомяк.

Гріб „Титаніка“.

Недалеко одного з трех найглубших місць Атлянтійского океану, яких глибина виносить більше як 7.000 метрів, спочиває розбивший ся перед пару неділями морський велитень „Титанік“ у морськії бездні, 3.300 метрів під плесом води. Чорна пітьма панує у тій страшій пропасти; її не розяснює ніодин, навіть найслабший промінчик сонця. Глуха, безконечна мовчанка панує довкруги. У тій глибині Атлянтійского океану є постійне тепло, виносяче 1.9 степенів Цельзія, і ся температура ніколи не зміняє ся, позаяк ні лучі сонця ні зміни пір року, ні морські струї не можуть мати у таких глубінях найменшого впливу.

Вода, у якій лежить тепер „Титанік“, находить ся у вічнім супокою. На кождий предмет, на кожду найменшу річ на корабли тисне стовп води 3.300 метрів. Представмо собі сей великанський тягар.

Знаємо, що одна кварта води важить около одного кільограма (трохи більше як два і чверть тутешних фунтів). Отже навіть тяжко уявити собі сей страшний тягар, який тепер давить „Титаніка“. У тій глибині тисне на кождий квадратовий цаль стовп води, що важить поверх 5.000 фунтів або більше як 300 атмосфер. Чоловік отже, находячий ся у тій глибині, мусів би на собі видержати тягар, рівнаючий ся тягарови яких 20 тяжко наладованих та довгих тягарових желізничих потягів разом з льокомотивами. Інакшими словами: колиб чоловік найшов ся нагло у тій глибині, то тягар води здусибв його в мгі ока на тонесенький листок паперу.

Як ділає се тиснене води на ріжні предмети, уже часто випробовуванно. Підчас помірів морського дна привязано до оловянки, яку спускано у глубінь кусник корка. Коли його опісля назад добуто на верх, тягар води у глубині стиснув його більше як на половину його первісного обєму. Стиснений корок став так твердий, наче дубове дерево. Так само і всілякі роди дерева, під сим страшним тисненем зменшують свій обєм о половину.

Після того можемо собі вже легко уявити сей образ, який представляє „Титанік“. Усі деревляні предмети, як скрині, шафи, куфри і т. п. тягар води здусив на тонесенькі листки. Инні деревляні предмети, як двері, стіни, меблі і т. п. під натиском води зменшили свій обєм о половину. Трупи находячі ся у каютах разом з иншими рухомими предметами, зістали спрасовані на одноцільну масу, маючу вигляд тонкої бляхи.

В виду таких обставин чоловік ані мріяти не може про се, щоби хоть один атом видерти тим страшним морським глубіням. Про нурців нема ані думки; нурець може зійти найвисше 60 метрів глубоко; але навіть у тій незначній грубокости приходить ся йому вже незвичайно тяжко працювати. Наша техніка, мимо свого небувалого розцьвиту, днесь ще не знає ніякого способу, щоб можна сповняти яку небудь працю у такій глубині. Що найвисше при помочи оловянок можна точно означити місце де лежить „Титанік“. Можна також при помочи тяжких гаків, спущених на линвах, якийсь предмет припадково зачепити і витягнути на верх. Але тільки припадково.

„Титанік“ з усім, що находило ся у його нутрі і на його покладі, лежить отже у заворотній глибіни, по вічні часи недоступній людським рукам.

Дещо зі статистики Злучених Держав.

Власне тепер цензусове бюро Злучених Держав оголосило вступну статистику що до скількости і поділу ріжних станів населення. Статистика обіймає період 10 літ, то є від 1900 до 1910 го року і містить ся на двох таблицях.

Передовсім находимо там поділ усего населення на такі кляси: 1) населенє автохтонне, то є такі, що тут уродили ся родичів рівнож уроджених в Америці; 2) автохтонне заграничного походження, то є таких, що тут уродили ся але з родичів еміґрантів; 3) еміґрантів, уроджених поза границями Злучених Держав і 4) ніґрів та инших.

Приріст сеї людности за послідних 10 літ є слідуючий:

населенє	1901	1910
автохтони - -	50 процент	48.9 процент
з загр. родичів	16.3 „	16.7 „
еміґранти - -	23.2 „	24.6 „
ніґри - - - -	9.7 „	9.1 „

Отже після повисшої статистики слідно, що число родовитих Американів зменшило ся з 50 на 48.9 процент, або о 1·1 проц. Число людий уроджених тут, але яких родичі були еміґрантами збільшило ся з 16·3 на 16·7 процент, що є незвичайно малим приростом. Але за се число еміґрантів, то є населеня уродженого поза границями Злучених Держав збільшило ся о 1·4 процент. Число ніґрів знова трохи зменшило ся.

Ся статистика доказує, що мимо всяких ограничень і заострень, мимо десяткования еміґрантів у тутешних портах усякими комісарями, їх число постійно росте а рівночасно число „родовитих“ Американів зменшує ся. Однак сей послідний обяв зовсім не повинен застрашувати американських шовіністів: отсе поколінє, котре тепер зачислено до осібної кляси Американців уроджених з родичів еміґрантів вже тепер загально уважає ся за родовитих Американів та в слідуючім поколінію буде так американським як найродовитші Американи.

Buffalo, N. Y.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Братство сьв. Отця Николая, відділ 127 Р. Н. Союза,

в СУБОТУ, ДНЯ 18-го МАЯ 1912 Р.

при Lovejoy Str. і Central Ave. (коло церкви).

Початок точно о годині 7.30 вечером.

На тім бали повинен кождий член явити ся.

Андрей Бимбар, секр.

Поможіть.

За посередництвом товариства „Austrian Society of N. Y.“, що опікує ся еміґрантами, приїзджаючими з Австрії, одержуємо лист з просьбою о поміч за посередництвом часописи для двоє імміґрантів.

І так:

На пароході „Koenigin Louise“ приїхала Берта Климків і донька її Ольга; обі їдуть на адрес мужа і батька Василя Климків 16 Kroton Str., Yonkers, N. Y. Зусиля наші вишукати його були даремні. Просимо проте всіх, котрі би щось про него знали, аби донесли нам, щобисьмо могли тим бідним задержаним дати поміч і аби вони не мусіли вертати назад до краю.

Хто отже з наших читачів знає, де перебуває Василь Климків, нехай сейчас напише до редакції „Свободи“ або до „Austrian Society of N. Y.“ 84 Broad Str., New York, N. Y.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ“ В НЮ ЙОРКУ.

Ю. Кузів (чл. Волі) зібрав від слідуючих: Юл. Кузьова $1.00; С. Кузьова 25 цнт.; Е. Шварца 50. ц.; Р. Кузьова 50 ц.; І. Угорчака 25 цнт.; В. Секретара 50 ц.; П. Кузьова 50 ц.; Т. Туранського 50 ц.; Х. Куґільмана 5 ц.; І. Камця 10 ц.; Юз. Дякова 10 цнт.:

Разом . . . $4.25

Ал. Бориняк (чл. Волі) зібрав від слідуючих: Ал. Бориняка $1·00; П. Ґаліґа 50 цнт.; К. Михайлишина 50 ц.; П. Бориняка 10 ц.; В. Середзінської 10 ц.; Ф. Тенова 10 ц.; М. Гринівського 50 ц.; Юл. Піцака 15.; А. К. 10 ц.; Ю. Білинського 10 ц.; Ю. Креськова 10 ц.; Т. Стадника 10 ц.; К. К. 10 ц.: Ф. Соколовського 10 ц.; Р. Кальсона

Разом . . . $4.25

Ілія Романишин (чл. Запорожа за морем) зібрав в домі Ан. Чарнецького від: І. Романишина 25 ц.; С. Войтчишина 25 ц.; См. Малишки 25 ц.; А. Чарнецької 25 ц.; М. Позьниховського 25 ц.; А. Дидовича 25 ц.; С. Бойка 20 ц.; М. Чарнецької 25 ц.; Н. Кривого 25 ц.; Т. Зварича 25 ц.;

Разом . . . $2.45

В числі 14. „Свободи“ було оголошено $623.22

Всего 634.17

Всякі жертви упрашає ся висилати на руки касієра: D. Pidhirnyj 406 E. 6-th St. (II fr.) New York City.

Спеціяльних поквітовань на надіслані жертви видавати ся не буде, позаяк оголошенє тих в „Свободі“, повинно вистарчати цілковито для ласкавих жертводавців. Всякі рекламації упрашає ся вносити на руки предсідателя на адресу: I. Romanyszyn 530 E. 16-th St. New York, N. Y.

ЗА ВИДІЛ:

Ілія Романишин, предс.,
Д. Підгірний, кас.,
В. Білинський, фін. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Дня 30. мая с. р., в четвер, в американське сьвято „Decoration Day“ відбуде ся в Перт Амбою

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСЬВЯЧЕНЄ ЦЕРКВИ УСПЕНІЯ ПР. БОГОР.

Чину посьвяченя довершить Їх Преосьвященство Кир Сотер Ортинський при ласкавій участи всего доокодичного духовеньства.

До Перт Амбою прибудуть Преосьв. Владика в четвер рано на „Central Depot“, де будуть очікувати всі Братства і Товариства.

По принятію Пресьв. Владики на Depot цілий похід удасть ся до Церкви, де відбуде ся посьвячене, Архиєрейська Служба Божа і проповідь Їх Преосьвященства.

По полудни о год. 4-ій відбуде ся в честь Преосьв. Владики концерт заходом Товариства сьпівацкого.

На се велике торжество маємо честь запросити всі Братства і Товариства і всіх Родимців з цілої околиці.

За комітет:

Николай Ваверчак, предс.,
Пилип Щуцкий, секр.

Позір! Братя Родимці! Позір!

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 18-го мая 1912 р.

в Hennington Hall, 214 E. 2nd St., New York.

Початок о 7-ій годині вечером.

Вступ від особи 25 цнт.

Дорогі Братя і Сестри з долини і з гори міста Ню Йорку та околиці! Просимо прибути на наш Баль а не пожалуєте сего, бо галя красна а музика перворядна буде грати старокраєві танці. Хто прийде, той не буде жалувати, бо часу буде доволі і можна буде забавити ся красно. За добру обслугу ручить

Балевий Комітет.

Перший Великий Баль

устроює Тов. „Запор. Січ“, Від. 283 в Оборн, Н. Й.

дня 18-го мая с. р.

в гали Кащака,

135 Washington Str., Auburn, N. Y.

Початок точно о год. 7. вечером.

Вступ до галі 25 цнт.

На той баль запрашаємо всіх Русинів і Русинок так з Оборн, як і з Сиракюз і ручимо за добру забаву.

П. Юськів, кошовий,
Т. Ворожбит, секр.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Другий Великий Баль

устроює

Товариство „Запорожська Січ“, відділ 234 Р. Н. С. в Елізабет-порт, Н. Дж. в СУБОТУ, ДНЯ 25-го МАЯ С. Р. в галі Я. Чурчака, 154 Савтпарк Стр.

Початок о годині 5-ій вечером.

Тікет 25 цент. Музика знаменита.

За добру забаву ручить

Комітет.

Читальня ім. Шевченка в Auburn, N. Y. уряджує

в дни 29-го мая т. є. в середу с. р.

Вокально-декляматорські ВЕЧЕРНИЦІ

в память Тараса Шевченка, в галі п. Стефана Кащака.

Початок точно о годині 8-ій вечером.

Вступ 25 цент.

Весь дохід призначений на місцеву церков.

Виділ читальні ім. Шевченка.

Справозданє касове „Руськ. Молодечого Союза" за місяць цьвітень 1912 року.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	14	25
2	Mt. Carmel, Pa.	1	00
3	Olyphant, Pa.	3	75
4	Jersey City, N. J.	1	35
5	Mt. Carmel, Pa.	3	25
7	McAdoo, Pa.	13	95
8	Elmira, N. Y.	2	75
9	St. Clair, Pa.	10	88
10	Ansonia, Conn.	7	00
11	Waterbury, Conn.	1	50
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	5	25
16	Lansford, Pa.	6	55
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	4	75
21	Mayfield, Pa.		50
23	Homestead, Pa.	—	—
24	Shamokin, Pa.		48
25	Trauger, Pa.	1	00
26	Belle Vernon, Pa.	1	00
27	Glen Lyon, Pa.	17	35
28	Mahanoy Plane, Pa.	16	50
29	Rhone, Pa.	4	75
30	Breslau, Pa.	5	30
33	Northampton, Pa.	20	50
35	Whitney, Pa.		50
36	Scottdale, Pa.	3	80
37	Chisholm, Minn.	3	25
38	Auburn, N. Y.	2	50
39	Syracuse, N. Y.	1	00
40	Edwardsville, Pa.	6	30
42	Passaic, N. J.	6	75
43	Simpson, Pa.	3	50
45	Philadelphia, Pa.	1	75
46	Plymouth, Pa.	9	45
47	Ambridge, Pa.	1	75
48	McKeesport, Pa.	2	75
53	Pittsburg, Pa.	8	00
55	Carnegie, Pa.	15	75
58	Ramey, Pa.	2	85
59	Leisenring, Pa.	4	50
60	Baltimore, M. D.	—	—
61	Dunlo, Pa.	1	50
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	5	00
66	New York, N. Y.	—	—
67	Butler, Pa.		25
68	Ansonia, Conn.	1	15
70	Jersey City, N. J.	4	30
72	Alden Sta., Pa.	9	60
73	Providence, R. I.	1	00
78	Minersville, Pa.	2	25
81	Baltimore, Md.		90
82	New Alexandria, Pa.	2	50
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	3	50
87	Lancaster, N. Y.	2	15
90	Centralia, Pa.	—	—
91	McKees Rocks, Pa.		50
92	Taylor, Pa.	3	75
96	S. S. Pittsburg, Pa.	2	50
97	Marion Heights, Pa.		50
98	Shenandoah, Pa.	3	50
99	Wilkes Barre, Pa.	1	50
102	Cleveland, O.	1	00
103	Export, Pa.	—	—
104	Perth Amboy, N. J.	5	85
105	Nicetown, Pa.		50
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	2	48
108	New York, N. Y.	1	75
109	Ellsworth, Pa.		50
113	New Florence, Pa.	—	—
116	Chisholm, Minn.	—	—
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa.	7	50
121	Trenton, N. J.	16	62
123	Scranton, Pa.	1	15
126	Beaverdale, Pa.	3	25
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	50
129	Sykesville, Pa.		50
130	Pittsburg, Pa.	1	00
132	McKeesport, Pa.	1	50
133	Newark, N. J.	2	30
135	Smoke Run, Pa.	1	50
136	Carnegie, Pa.	1	00
137	West Seneca, N. Y.	—	—
139	Oil City, Pa.	1	50
140	Youngstown, O.	1	75
142	Elizabethport, N. J.	4	50
147	Allentown, Pa.	5	25
148	California, Pa.	1	28
156	Sheffield, Pa.		25
157	Donora, Pa.	3	75
162	Scranton, Pa.	2	25
172	Fredericktown, Pa.	1	50
179	St. Louis, Mo.	1	00
182	Dixonville, Pa.	2	00
185	Hazleton, Pa.		90
188	Ginter, Pa.	—	—
197	Swoyers, Pa.	13	75
198	Port Jervis, N. Y.	—	—
201	Whippany, N. J.		25
203	Brooklyn, N. Y.	—	—
207	Jeanette, Pa.	1	75
208	Kingston, Pa.	4	45
213	Bayonne, N. J.	4	43
217	Rochester, N. Y.		50
222	Mahanoy City, Pa.	4	00
223	Port Buckley, Pa.	1	00
225	Desloge, Mo.		—
227	Derry, Pa.	1	10
228	St. Clair, Pa.	1	92
229	Scranton, Pa.	3	74
240	Phoenixville, Pa.		75
241	Newark, N. J.		25
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	3	25
246	Crompton, R. I.		25
247	Wilmington, Del.		50
249	Nanticoke, Pa.	1	40
252	Northampton, Pa.	—	—
255	West Newton, Pa.	2	50
257	Spring Valley, N. Y.	1	50
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
273	Hudson, N. Y.	1	00
276	Ambridge, Pa.	1	25
283	Auburn, N. Y.	2	25
285	Glassport, Pa.		25
286	Lorain, O.		25
289	Elizabeth, N. J.	1	00
291	Brooklyn, N. Y.	—	—
294	Madera, Pa.		50
296	New Kensington, Pa.	3	00
298	Holden, W. Va.	1	75
308	E. St. Louis, Ill.	1	00

Прихід за місяць цьвітень є ... 410.46

Зіставленє:

Прихід за цьвітень 1912 є - ... 410.46
Готівка з кінцем марця 1912 р. остала ... 15.281.88
Весь прихід разом є - ... 15.692.34
Розхід за місяць цьвітень є ... 215.00
Готівка з кінц. цьвітня остає 15.477.34

Дм. Капітула, г. предс.,
Ал. Шаршонь, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

Всячина.

Губки.

По теплих морях жиють губки, оті, що ними миють та втирають. Губка, се є такий зьвірик, що виділює з себе оті тоненькі плетені волоконця, приліплені до скелі. Коли губку вимуть із моря, то в тих дірках є немов білок із яйця, а в ньому мов холодець. Отой холодець з білком, то таке собі живе зьвірятко, а губка то то його оселя, там воно живе. Крім того в губці богато вапна, бо вода морська проходить крізь губку і вапно з неї осідає в губці. Вода-ж і годує то чудне зьвірятко і виносить із губки яєчка. Яєчко приліпить ся до камінюки і з нього виростає нова губка. Добувши з моря губку, добре вимивають, щоб не було в ній ні вапна ні того холодцю з білком, і тоді вже продають.

Греки, що жиють над морем, з малку призвичають ся пірнати в море по губки і пірнають не самі хлопці, а й дівчата. Як дівчина не вміє добре пірнати по губки, то її не дуже сватають, бо вона не вміє заробляти. А пірнати треба глибоко, нераз на шістьдесять стіп. Нурець відрізує губки з скелі ножем і тоді вони цілі, непопсовані, і через се мають ліпшу ціну. Або єще роблять так: виїздять у море човном і кидають на воду пісок намочений в оливі. Пісок осяде в море, а олива розтече ся по воді. Вода під нею не хвилює ся, стане гладенька і крізь неї видко, де в морі є губки. Тоді закидають на те місце сіть із остями. Ости віддирають губки від скелі і їх ловлять сітею. Та ті губки бувають не цілі, бо ости їх порвуть і за них платять дешево. То-ж коли хоче нурець заробити краще, мусить пірнати в море і добувати губки цілі не попсовані.

Старинне село.

Один учений в Швеції віднайшов старинне село заховане під намулом в широкім багні. Дуже давно, ще тогди, коли люди не знали ні зеліза ні жадного иншого металю, збудоване там було село на стовпах серед широкого багна, аби жаден ворог не міг легко дістати ся до них. В розкопах найдено богато камінних та кістяних інструментів, сокир, долот, сверликів, як також всіляке кухонне начинє.

Найдено тоже богато зьвірячих костий з рогатої худоби, овець, свиний, коний, псів і т. п. Находять ся рівнож кости і з таких зьвірят, яких тепер не має на сьвіті. Найдено рівнож оріхову лушпину, пшеничне зерно, апарат для робленя огню і прочі річи великої археольоґічної вартости.

Лік на продовженє житя.

Славний учений, професор Е. Мечніков, дослідник бактеріольоґії на університеті в Парижі є переконаний, що йому удасть ся небавом винайти средство на продовжанє людського житя. На засіданю одного з тамошних товариств доказував він, що старість се лиш недуга, яку спричинюють бацилї (се дрібні животини, яких годі голим оком доглянути). Коли йому удасть ся знайти суровець проти сих бакцилів; тоді напевно можна буде лічити старість. Проф. Мечніков має свою славу на поли хемії а знаний зі своїх дослідів уже довгі літа. Після його виводів він уже недалекий до здійсненя своїх мрій.

Продані чорти.

Про те, яка темнота панує серед угро-руських селян, „забутих Богом і людьми", поучує нас подія, сумна мимо своєї гумористичної закраски. Се скоїлось в комітаті Мармарош Сіґет. Серед тамошного українського населеня не викорінилось доси повірє, що хто хоче стати богатиром, мусить ввійти в зносини з чортом. Ту обставину використовують проворні обманцї і ведуть на велику скалю „продаж чортів" серед наших селян. І так сими днями прийшли до братів дроворубів Юри і Івана Григорчуків два панки і потайно сказали їм, що мають на продаж ще двох чортів, які мають таку силу, що своїм властителям приспорюють великі суми гроша. Панки зажадали за обох чортів „розмірно малу" суму 140 корон. Григорчуки не богато думаючи дали 20 корон завдатку, а решту обіцяли дати по доставленю чортів. По заплаченю 120 корон одержали братя дві фляшки з водою, а в кождій з них тріпала ся велика жаба. Як пояснювали обманцї, се не були жаби, а чорти в так непозірній формі. При тім сказали панки, що чортів не можна занести руками до дому, а треба кинути їх в Тису, почім вони прийшовши до дому застануть цілком певно там щедрих чортів. Коли Григорчуки вернули домів та не застали чортів, зрозуміли, що впали жертвою обманців. Донесли про всьо жандармерії, яка арештувала хитрих панків. Були се покутні писарі Ґустав Зборовський, Поляк, і Десідер Коппесвіш, Мадяр.

Незвичайне дерево.

В Гессії над Реном в Німеччині, в селі Шімсгайм росте вяз, котрому вже більше як 1000 літ, а котрий тамошні люди прізвали „ратушем" для того, що рада громадська збирає ся літом досить часто під сим деревом для полагоджуваня всіляких справ. Сей вяз то найгрубше дерево в цілій Німеччині, бо має в обємі 15 і пів метра, та є аж до висоти 5 метрів однаково грубе. Якось в половині 14. століття вдарив був грім в се дерево і воно займило ся і майже ціле вигоріло в середині та зачало гинути. Аж ось прийшло комусь на думку засипати вигоріле місце і замурувати. І дерево зачало знов віджнвати та буде мабуть ще богато літ, як доси, красувати ся зеленю що літа. Вигоріле місце в дереві було так велике, що одного разу підчас празника станула собі була в нім музика в силї 15 мужа і виґравала там всілякі веселі пісні.

Цікаве обчисленє.

Один терпеливий Німець обчислив, що значить так званий „біблійний" вік", то є 75 літ.

Отже 75 літ має 870 місяців або 25.550 днів, які обіймають 613.300 годин, або 36.792.000 мінут, або остаточно 2.207.520.000 секунд. Се значить, що чоловік в тім віці клав ся спати 25.550 разів, а відтягнувши місяці першого титиньства, їв сніданє, обід і вечеру 25.550 разів. Принявши, що він пє денно 3 горнята кави чи чаю, він випив 75.000 горняток тих напоїв. Як палить денно тільки по 3 циґара, то в тім періоді випалить величезну цифру 57.750 циґар; числячи по 5 центів за штуку, він пустив з димом 2.887.50 долярів. Числячи один фунт мяса на день, він зїв 25.000 фунтів або 12 волів. Єсли ходячи зробив денно тільки одну милю, то на рік пройшов 365 миль або 27.000 миль протягом 75 літ.

Сповідь людоїда.

В Версалю, у Франції, допустив ся недавно тому якийсь Карон страшного і огидного злочину, убивши маленьку дівчинку, що продавала на улиці ґазети, в тій цїли, щоб тільки наситити свою прямо божевільну пристрасть до .... людського мяса. На питанє лікаря, д-ра Бріяна, чи давно вже хорує на пристрасть їсти людське мясо, Карон відповів:

„Від коли себе я тільки запамятав, мене вічно щось тягнуло до людського мяса. Дуже богато мене се коштувало, щоб над собою запанувати і, на жаль, дарма. Я накладав сам на себе тяжкі кари, присягав ся, давав собі слово, але ся пристрасть так мною оволоділа, що я буквально чув ся хорим душею. Часто я почував якийсь дивний, прямо зьвірячий голод, я бажав за всяку ціну кусати живого і теплого чоловіка, а на саму згадку про людську кров, я відходив від розуму і, не можучи своєї жажди наситити, я вирізував у себе самого цілі кусні тіла і зїдав їх чуючи невисказану роскіш, якесь солодке опянїнє в самім запахови власної теплої крови".

При сих словах Карон скинув з себе одінє і присутні побачили на його тілі велику та широку рану, що тягнула ся від лївого клуба аж до самого коліна. Усї присутні охнули від страху. Один тільки герой сеї траґічної історії, який прямо чудом попав ся з віка ям і печер в вік телефонів, самоходів та літаків, не оказував ні дрібки зворушеня і з цілковитим супокоєм продовжував свою сповідь далї. Дивне тільки, що на запит, чи він убив дівча кольпотерку, Марію Деріє, Карон заявив катеґорично, що бідна дівчинка умерла в його обнятях від страху.

Усїх Вп. п. місцевих секретарів відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітинґів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнїйше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усї оголошеня, які прийдуть до редакції пізнїйше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ ДО Р. Н. С. В МІСЯЦЮ ЦЬВІТНИ 1912.

Сестрицтво сьв. Ольги в Нортгептон, Па.

В. 318. Миколіщак Фенна, Любянецка Марія, Олійник Александра, Каторам Анастазія, Чепеляк Юстина, Когут Анна, Маланич Анна, Гнущак Анна, Нокосевич Єлисавета, Кобяк Теодозія, Деревяна Ксеня, Рочняк Пайза, Грицишин Анастазія, Сидор Марія, Кибаль Февронія, Купка Анна, Монастирська Анастазія, Зенєвич Франціщка, Люблянецка Теодозія, Іщук Текля, Процанин Розалія, Процанин Анна, Сутера Катерина, Виноґрацка Катерина, Опушка Анна.

В. 3. Квятек Йосиф, Бещад Михаїл.
В. 7. Кушеска Анна, Бурий Николай, Рифун Михаїл.
В. 11. Нестеряк Марія.
В. 14. Марченя Іван, Бібко Іван.
В. 15. Шафран Іван.
В. 16. Фіка Іван.
В. 19. Тимчук Іван, Глушко Іван.
В. 25. Кіцей Антоній.
В. 32. Орловский Йосиф.
В. 33. Предилюк Стефан, Покотило Панько, Щерба Стефан.
В. 35. Кориб Василь.
В. 45. Голіней Михаїл.
В. 46. Пеліт Гриць.
В. 58. Зазворска Анна, Фенцишин Василь, Дяк Іван, Налисник Гриць, Дрочак Стефан, Олійник Юрій, Кохан Василь, Каня Йосиф, Старжецкий Йосиф.
В. 62. Беднар Марія.
В. 63. Хмілович Лаврентий, Лукович Николай.
В. 65. Дончак Дмитро.
В. 66. Павлик Стефан, Цап Іван.
В. 69. Сидорович Лука.
В. 70. Щур Тимко.
В. 73. Сидор Андрій, Кіналь Петро.
В. 76. Дуда Войтіх.
В. 82. Лесів Максим, Макар Стефан.
В. 91. Бронок Михаїл, Гриньчук Михаїл, Кіт Михаїл, Олійник Стефан, Кмический Філько, Волошин Стефан, Волошин Петро, Корицкий Андрій.
В. 94. Сілецкий Йосиф.
В. 99. Кукіз Григорій, Бойцун Іван.
В. 102. Москаль Василь.
В. 103. Помаранский Ілія.
В. 113. Височаньский Михаїл.
В. 114. Матичин Іван.
В. 116. Танас Анна, Маркович Теодозія.
В. 117. Керпко В.
В. 120. Гнатковичч Йосиф.
В. 122. Татар Марія, Бачик Анна, Кіча Марія.
В. 126. Хомяк Максим.
В. 127. Бумбар Гринько, Стасик Ілько.
В. 133. Маювецкий Григорій, Горбач Михаїл.
В. 136. Михалцо Іван.
В. 139. Плятко Александер, Олексяк Іван, Бурка Матвій.
В. 141. Домун Іван, Гелен Іван.
В. 143. Глатчук Семан.
В. 149. Губчак Василь, Стадник Василь, Гриньків Николай.
В. 146. Мехкота Тимотей.
В. 153. Орисик Яцко.
В. 155. Креса Никола, Рось Володимир, Черепаняк Осип, Вінніцкий Григорій.
В. 165. Михалко Стефан, Филипчак Михаїл.
В. 159. Кожушко Іван.
В. 160. Вовк Параньке.
В. 163. Яновска Катерина.
В. 170. Кушнір Микола.
В. 174. Семен Іван.
В. 175. Стефаняк Николай, Костецкий Стефан.
В. 179. Боршуш Іван, Гаврилюк Григорій.
В. 182. Фіґель Іван, Засадний Стефан.
В. 185. Пригатний Ів., Євак Андрій.
В. 191. Унівчак Михаїл.
В. 192. Паньків Василь, Ґушуляк Іван, Рошитник Мартин.
В. 194. Дарбай Михаїл, Питруневич Гринько, Куліковский Олекса, Типот Николай.
В. 195. Слобляк Теодор.
В. 204. Ґалатин Антін, Козак Андрій, Форбач Антін.
В. 206. Маланчин Юрко.
В. 209. Робенчик Василь, Почекайло Іван.
В. 213. Мапьків Олекса, Іванців Михайло, Драґанчук Онуфрій.
В. 214. Пукалець Іван, Форґала Григорій, Гвоздь Константин.
В. 217. Добромиль Дмитро.
В. 218. Фелид Михаїл, Ткачишин Михаїл.
В. 220. Огородник Василь.
В. 225. Конющак Михаїл, Тиндик Михаїл, Василевич О. Т.
В. 227. Шафран Клим.
В. 230. Яворский Гриць, Федащ Онуфер.
В. 232. Бориз Михайло, Хохоник Василь.
В. 237. Куцопій Григорій, Дмитриків Теодор.
В. 238. Шелегідна Єва.
В. 241. Волак Анастазія.
В. 244. Кушвара Василь, Коваль Лесь, Марщакевич Іван.
В. 245. Палажій Михаїл.
В. 247. Коник Олекса.
В. 250. Запотічний Андрій.
В. 252. Мізак Марія.
В. 255. Ковальчак Миколай, Андзамон Дмитро.
В. 259. Урбан Михаїл, Козак Михаїл.
В. 264. Ґайдас Андрій, Шінцак Ґдорди.
В. 267. Дуда Єлисавета.
В. 268. Скурка Іван, Сеско Юрко.
В. 271. Костів Йосафат.
В. 272. Гентош Ілько, Мощак Михаїл, Гентош Михаїл.
В. 273. Лубянецка Яґа.
В. 275. Яцко Анна.
В. 278. Присташ Федь, Савіцкий Юрій, Яртимек Михайло, Клим Семен, Возьняк Федьо, Возьний Федьо, Возьний Ілія.
В. 280. Куруц Йосиф.
В. 289. Ванят Михаїл, Зуб Іван, Николай Барна, Хабурский Петро, Дзерич Онисько, Воробець Фетько.
В. 292. Галабурда Василь.
В. 295. Ґавелик Кароль, Ґрабовский Михаїл.
В. 296. Беднарчук Михаїл, Ґріб Семеон.
В. 300. Повлат Іван, Белей Стефан, Родик Василь, Швець Ігнатій, Олійник Михайло, Стадник Михайло, Стащишен Іван, Пограничний Михайло, Яцинеч Ілько, Козопас Федько, Стиропець Федьо, Бичек Михайло, Івасів Василь, Сливич Луць, Сущак Дмитро.
В. 301. Зінчук Марко, Поплавский Дамян, Брилєвский Йосиф.
В. 303. Бойчук Іван, Заячковський Францішек.
В. 305. Кукура Франко.
В. 307. Маркіза Розалія, Козенько Зофія.
В. 311. Скарбогатий Теодор.

Т. Лабовський,
гол. рекорд. секретар.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Подаю до відома всім, кому на сім залежить, що моя теперішна адреса така: Bell 'Phone 469—J

Rev. V. S. Hryvnak,
113 Third Ave., Butler, Pa.

R. J. GLICK Агент асекураційний від огня.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15—30)

SHAMOKIN, PA.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY 276 First Ave. cor. 16

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

виможичае ріжні українські і иньші костюми на представленя і характеризуе по низьких цінах. Замовленя принимае що найменше на 8 днів перед представленем.

Уважайте Земляки.

Коли Ви неправно переслідувані, коли Ви через вину босів або їх представителів зістали покалічені, коли від Вас під грозьбою вимагають неправних річий, коли хочете вискати своє право, яке конституція сеї великої републики Вам ґарантує і у всіх клопотах звертайтесь до мене, заприсяглого адвоката станового під адресою, яку подаю при кінци. (А не до тих, що оголошують свої офіси з невласні назвиска, бо такі не суть адвокатами, тільки користають з нагоди Вашого незнаня ріжниції поміж канцелярією а адвокатом, а ріжниця є така, як викинений старий кабат ґенерала а комендерующий ґенерал. Вони представляють ся Вам яко адвокати, Ви спускаетесь на се, їм вірите і віддаете остатний гріш). Години безплатної поради що дня від 7-ої до 9-ої години вечер а для вигоди робітників в неділю від 1-ої до 3 ої години пополудни.

JOSEPH HELLER, Adwokat i Notar, 124 Essex Str., New York, N. Y.

Льокуйте швидко Ваші ощадности на 80%. Не тратьте часу! — Загадка суми 105.

Відгадайте сю загадку через поміщене чисел від 31 до 39 в кождім квадратику в такий спосіб, щоби ті числа додані до себе з кождого боку дали суму 105. Жадне число не може бути уміщене 2 рази.

Витніть сю відгадку і зашліть її, або принесіть до нашого офісу, а ми дамо Вам кредитовий чек на $100, які будуть уважати ся частиною першої рати на гарні лоти, що їх можете вибрати з нашої посілости.

Згадані лоти, які ми по дешевій ціні і на вигідні сплати, находять в границях 5 центової їзди від міста Патерсон і Пассайк, а 11-центової від Ню Йорку. Наші лоти положені близько тисячів великих фабрик, і в короткім часі підскочуть значно в ціні і тому ми певні, що вложені Вами в сї лоти гроші піднесуть ся що найменше о 80 процент.

Ми збудуємо Вам дім за дешеву ціну і на маленькі сплати, хочби Ви навіть не виплатили ще своїх лотів, а се суть такі догідности, яких не дасть Вам нїяка инша компанія. Се буде велика користь для тих людий, що бажають жити за містом, а рівночасно дістати ся до праці за малу оплату.

Не тратьте часу! Купуйте зараз коли хочете зробити добрий вклад із своїх ощадностий, а зараз з тим затямте ріжницю між льокацією своїх гроший в банках а в лотах. Яку ґарантію дає Вам банк за ульоковані гроші? **Абсолютно нїяку!** Ми даємо Вам забезпечаючу полїсу; банки дають Вам більше як 4 процент, а з такими малечькими відсотками Ви нїколи не зможете поправити своєї долї і через те не будете нїколи богаті. Кілько то властителів реальностий зробили щастє через добру продаж кусника землї у відповіднім часї. Вкінци ще одно: коли Вам лишає ся щонебудь із щоденних видатків, Ви уміщуєте се в банку; але як маєте до заплаченя довг, мусите щадити, щоб сей довг сплатити як найскорше, а поступаючи в такий спосіб, маєте подвійну користь.

Повторяємо: не марнуйте часу, відвідайте нас, або напишіть до нашої компанії по близші інформації, а коли Ваша відгадка є влучна, ми не тільки допоможемо Вам першою ратою $100, але возьмемо Вас еще на місце, щоби Ви могли вибрати собі відповідні лоти. Цїни сих лотів від $175 в гору. Рати, як ми вже зазначили висше, суть незвичайно догідні.

Правила для учасників в контесті.

1) Відгадка має бути вислана до нас в протягу 15 днів. 2) Ми не дамо більше нїж один кредитовий цертифікат одній і тій самій особі. 3) Не даємо нїяких премій малолїткам.

Жадайте або появіть ся по близші інформації до:

HOME ASSOCIATES, 63 Park Row, Room 1012—1013, New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія

Найгарнїйші, найбільші і найскорші пароходи, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересїданя у нїякій посередній пристани.

Нові, двошрубові пасажирські кораблї „ЦАР", „КУРСК", „РОСІЯ".

До Ротердаму 8 днїв, до Лїбави 11 днів.

$33.00 — III кляса — $35.00
$48.00 — II кляса — $50.00
$65.00 — I кляса — $75.00

Найблизший від'їзд кораблїв з Ню Йорку:
„БІРМА" 18-го мая — „ЛІТУАНІЯ" 1-го червня.
„ЦАР" (новий) 15-го червня.

По близші подробиції просить ся звертати до наших аґентів або до ґенерального заступництва:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y

Першорядне Заведене Фотоґрафічне.

Виконуємо фотоґрафії шлюбні, ґруп, товариств, дітий приступаючих до причастія як також фотографічні знимки на банкетах і пирах, відповідно до замовленя.

За артистичне викінчене фотоґрафій ручить

B. BRAWER,
властитель
87 Ave A., New York.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мяснів. Знаменитий на вивихненя, хромість і стовченя.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване відходу або тяжке віддихане.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.
American House, 74—80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

КУРЕНЕ ЧИСТОГО ТЮТЮНУ.

BULL DURHAM НАЙЛІПШИЙ З УСІХ ТЮТЮНІВ.

Чистість тютюну, його богатий, природний запах і инші визначні прикмети зробили його широкозвісним для тисячів курців, що любують ся в куреню славного Bull Durham.

Bull Durham знаний всім курцям від 50-ти літ. Під пору жаден инший сорт тютюну не має такого широкого попиту, як Bull Durham. Протягом послідного року продано сего тютюну поверх 352 міліонів пачок.

Bull Durham є роблений з вибраних листків ясно золотистого тютюну Вірджінії і Норт Каролайни. Bull Durham продає ся у вигідних муслінових мішочках. по 5 центів за кождий мішочок. До кождого мішочка додає ся спору скількість циґаретових бібулок Купіть собі один мішочок Bull Durham на спробунок. а будете певно вдоволені.

Правдивий

„BULL" DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ЛЮЛЬЦІ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштує 5 цнт.
10 лїпших цигареток коштує 10 цнт.
10 найлїпших цигареток коштує 25 цнт.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТНЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛЇПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ". ДІСТАНЕТЕ ВСЮДИ.

Пачка циґаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO COMPANY STOCK OWNED BY THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, уряди. банк.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука тревае 3 місяці; по її скінченю видаємо диплом. Адресувати:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

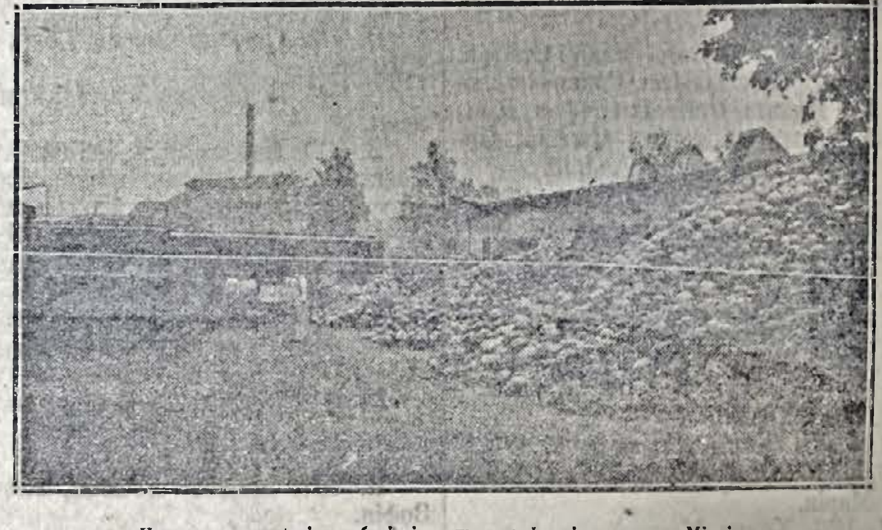
Im. з 17 камінями

желїзничий годинник

для мущин

і жінок, накручуе ся без ключика, поволочуваний, з ґваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і если єму не подобає ся — то тоді не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовісом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Паковане до ваґонів гарбузів і грушок на фармі в околици Мілвіл.

Що то значить West Millville, N. J.?

Родимці! Не один з Вас читає оголошене „The European Colonization Co.", 441 Drexel Bldg. Philadelphia, Pa., і думає, що то може бути за Вест Мілвіл? Чи там дійсно єсть так, як в оголошеню пишуть? Чи якби там закупив пять або десять акрову фарму, поліпшив би свою долю: чи ліпше би бути своїм басом, чи ліпше мати свій кусник землї, свою хату, своє молоко, свої кури, свої яйці, свої барабoлї, свою капусту, своє мясо, а дотого і здорове повітре? Родимці! Ми в оголошеню нічо більше не пишемо, як лише правду. Около 50 родин зі всїх сторін Америки повірили нашому оголошеню і прибули звидїти нашу руську кольонію, і не на дармо. По збаданю кождий з них закупив, і не один з них нам сказав: а деж вже можна знайти ліпше, де можна знайти другу кольонію, щоб до неї заїхати за $1.32 в обі сторони, з великої міліонової Філяделфії, і ще до того йдуть трени з Філяделфії до Мілвіл і з Мілвіл до Філяделфії що години; де католицькі церкви на місци, де школи висші і низші, де фабрики зі всїх сторін дивлять ся на кольонію, де рівнина, де земля суха, без каміня, де що посадите посієте всьо Вам ся уродить, де Вам акер землї може принести чистого доходу понад $200.00, де Ваші дїти можуть вам дати велику поміч, можуть робити в тутейших фабриках, а самим робити на пять або десять акровій фармі. Родимці, чи то не добра для Вас спосібність? Чи то не добре Вам перенести ся до Вест Мілвіл і бути незалежним від нікого, чути ся вільним, веселим як в старім краю? Отже хто такого хоче, нехай спішить заки добра нагода, бо від 15. мая буде ціна землї підвисшена. Теперішна ціна: пять акрів землї коштує $250.00 в другім бльоку; при головній дорозї, що йде до Мілвіл та Бріджтон, коштує $300.00. На пять акрів треба дати готівки найменше $100.00, а решту можна сплачувати малими місячними ратами. Дім о чотирох кімнатах можна побудувати від $275.00 і його також можна дістати на сплати.

Повисше споминає ся завше про місто Бріджтон. А що то за Бріджтон? Бріджтон є віддалене від кольонїзаційної землї не цїлих 6 миль, і єсть 8-мим з ряду портовим містом в Злуч. Державах; має повисше 54 фабрик ріжних виробів. Родимці! Не тратьте такої доброї спосібности, лише прилучіть ся до тих 50 родин, котрі до тепер у нас закупили землю, а побудуємо велике, богате і красне руське місто.

Можете приїжджати кождого дня і оглянути сю землю, або пишіть по руськи з повним довірєм.

В нашім бюрі занимають уряди Русини.

The European Colonization Co.
441 Drexel Bldg, 5th & Chestnut Sts., Philadelphia, Pa.

Нові книжки і виданя.

Перед сходом сонця. Соціяльна драма, написав Гергарт Гауптман. На українську мову переклав Федь Федорців. Випуск 1. видавництва „Новітня Бібліотека”. Наклад: Володимира Боберського. Львів, 1912. Сторін 157. Ціна 50 сот.

Історія одної дівчини з ферми і инші новелї. Написав Ґю де Мопасан. З французької мови переклав Осип Когут. Випуск 2. видавництва „Новітня Бібліотека”. Наклад: Володимира Боберського. Львів, 1912. Сторін 93. Ціна 40 сот. — **Зміст:** 1. Історія одної дівчини з ферми. 2. Берта. 3. Парижська пригода. 4. Шалї. 5. На весні. 6. Прохід.

Обі повисші книжочки вийшли на сьвіт як перші два випуски новозаложеного видавництва, що носить назву: „Новітня Бібліотека”. Представляють ся вони на зверх дуже чепурно, з гарними сецесійними вінетками на окладинках. Про зміст сих книжочок говорять найлїпше імена їх авторів, а про перекладчиків треба сказати, що вони вивязали ся із своєї задачі як слід: їх мова і стиль дуже гарні.

„**Новітня Бібліотека**” виходить що місяця вповні одноцільними випусками. На рік появить ся 12 випусків сього видавництва книжками в 96—160 стор. друку. „Новітня Бібліотека” ставить собі цілю дати в гарних перекладах за саму мінімальну ціну переклади кращих творів сьвітової літератури, як також оріґінальні твори українських письменників. „Новітня Бібліотека” містити-ме по більшій части твори молодих письменників, одначе від часу до часу друкувати-меть ся й найкращі твори старших письменників-клясиків. Досі вийшли: 1. Г. Гауптман: Перед сходом сонця. Ціна 50 сот. 2. Ґю де Мопасан: Історія одної дівчини з ферми, Ціна 40 сот. В друку як 3. випуск Андреєва: „Чорні маски”. В найблизших випусках „Новітньої Бібліотеки” будуть друковані в перекладах твори: Гетого, Стрінберґа, Шніцлєра, Метерлїнка, Пшибишевського, Ібзена і ин., одначе редакція застерігає собі зміну порядку авторів, як також заступленє їх иншими. Річна передплата на „Новітню Бібліотеку” виносить в Америці 2 доляри. Передплату на „Новітню Бібліотеку” можна вплачувати двома ратами. Гроші належить слати (найлїпше інтернаціональними переказами) до адміністрації. Редакція видавництва: Львів, вул. Льва Сапіги 61|II. Адміністрація: Львів, вул. св. Мартина 25. Видавець і одвіч. редактор: Володимир Боберський. Редактор: Федь Федорців.

Жите чоловіка.

Паважаний старий мулла (начальник) Нєсредин став так розказувати длячого чоловік довго жиє: „Сотворив всемогучий Аллах (Турки зовуть Бога Аллахом) землю, устроїв на нїй все, як тепер ми видимо і наконець сотворив чоловіка і назначив йому 20 літ житя. Чоловік подякував Аллаху за ласку і відійшов. Сотворив дальше Аллах осла і дав йому право жити 20 літ. Но осел на то не згодив ся. „На що, ти, Аллах, даєш менї так довго жити і назначуєш тілько літ? На мені будуть їздити, будуть мене мучити, бити, лихо кормити, длятого, що я терпеливий. Ні, дай мені жити, а не назначуй літ, а так я буду міг згинути і скорше! Аллах пристав і відняв у осла назначених 20 літ. Післухав то чоловік, приходить до Аллаха і говорить: О, Всемогучий Аллаху! Ти відняв від осла 20 літ, подаруй їх менї!“

Аллах мовчки згодив ся, а чоловік так урадований що собі жите продовжив, відійшов. Потім знов сотворив Аллах собаку і назначив їй 20 літ житя, но і вона того не хотіла. „Не хочу говорить, так довго жити. Буду я служити мому господареви, стеречи його добра, а за те будуть мене всі ненавидіти, бити, гнати, та і сам господар, коли постаріюсь, нажене мене і я здохну де небудь з голоду. Возьми собі, Аллах, ті літа, нехай я жпю, скілько змову“! Згодив ся милостивий Аллах і відняв літа від собаки. Учув то чоловік і приходить до Аллаха і просить подарувати йому ті 20 собачих літ. Лакімство здивувало Аллаха, однак він подарував йому і собачі літа. Потім согворив Аллах малпу і хотів назначити їй 20 літ житя, но малпа заскавуліла та стала також просити, щоби їй ненаначувати числа літ. „Великий Аллах, сказала малпа, зловлять мене люди, будуть мене мучити, бавитись зі мною, а коли я постаріюсь, кинуть мене. Умилосерди ся над мною!“. І умилосердив ся Аллах та відняв літа, призначені для малпи. І знов приходить до него чоловік і просить о літа малпи для себе. Усьміхнув ся Аллах, однако подарував і ті літа чоловікови. І вийшло з того, от що говорить дальше мулла Несредин.

Жиє чоловік 20 літ, о нічім не думає, все що заробить пропість, прогуляє, нічого йому не в голові. Без журби його жите, на все дивить ся весело і легко.

Але коли пізнїйше приходять ослячі літа, чоловік старіє ся трудить ся і гарує як осел, щоби обезпечити свою старість, щоби не остатись без кусника хліба, та в такій борбі проводить 20 літ віднятих у осла.

Та коли переживе він ослячі літа, настають собачі і він все, що придбав тяжким трудом, тепер стереже, не спить по ночах, всегда боїть ся що обкрадуть і не уживає придбаного добра. Наколи прийдуть літа малпи, чоловік робить ся гидким, лице його поморщить ся від старости, він трясе ся весь і починає просити Аллаха о скору смерть. Він сам тепер невдоволений, що так довго жиє“.

Веселий кутик.

Наші знакомі.

(Пяниця сьпіває:)

Подорожіла нині оковита,
Що перше літра, то тепер лиш пів —
Сивуха проста, та не самовита.
Нераз вже хлопа кинула в рів.
А хлоп що пє, тай жінку бє...
Діти виганяє
На старість з біди жидам
Хату замітає.

Шинкар що тиждень куґель заїдає.
Тай рибу в шабас з булочкою їсть,
А хлоп на ґрунті ні хліба не має
І в великодні сьвята в него піст.
Бо всьо втопив, що заробив
У жидівську бочку,
Пропив що мав і з себе дав
Послїдну сорочку...

(Жид арендар:)

Горівка, гарак кождому смакує,
Як чоловік ся тяжко наробив;
А хто заслабне нею ся курує,
Чим більше випє, довше буде жив.
В нас кождий стан, чи хлоп чи пан
Тоє добре знає,
Що в корчмі жид всім догодить,
Хто лиш гроші має...

Часом умре хто на яку хоробу.
— Най ся між нами так не придає —
Боїть ся кождий нести єго до гробу
Поки ся перше трохи не напє...
Сестра і брат і кум і сват
За небіщик плачуть,
І жаль в селї, бо на столі
Повну фляшку бачуть.

(Начальник до громади:)

Бодай ти жиде за таку пораду
Як сніг тогорічний де від вас пропав.
На нужду звів ти вже цілу громаду
І не одного вже живцем поховав...
А чий то встид що нехрист жид
Із нас ся насьміває?
Ми присягнїм, тай всі скажім
Най корчма пропадає...

Ощадність.

Оден скупар привитавши гостя в своїй хаті, попросив усісти і говорить: Ви пане, даруйте, але я лямпу загашу. Ми оба знаєм ся добре і можем на потемку балакати, бо видите шкода нафти. А гість відповідає: Та до того поскидаймо також і сподні бо витирають ся на сїданю.

В школї.

Учитель: Ти Івасю, чому не пишеш задачі?

Івась: Бо менї, прошу пана, Гриць випив атрамент.

Учитель: Поцож ти, Грицю, робиш такі дурниці? Тим можеш отруїти ся.

Гриць: Ні, прошу пана. Я закусив бібулою, то она там атрамент витягне.

Вахмайстер від уланів питає рекрута Грицька Маркотного: Скілько офіцирів в ескадроні?

— Пять — відповідає рукрут. — Як то пять? Числи. — Пан обелатман. — То оден. — Два пани лейтнанти — то три. — Пан ротмайстер — то чотири, а где пятий? Пані ротмайстрова — відповів рекрут.

Чудотворний рабін.

Мошко до Івана: Ви не знаєте любчику, який наш рабін є чудотворний?

Іван: Щож він за чудо зділав?

Мошко: Послухайте: Ішов він раз з одним клапшивим жидком по при стару хату, а той жидок чимсь розгнївав рабіна, а оно єму рабін закляв! „Нехай на тебе той дім завалить ся“! А жидок єму вай-мір! впав рабінови до ніг і просить помилувати.

— Ну, казав рабін — „той раз тобі дарую, нехай вже хата не валить ся, нехай єму стоїть!“ — І знаєте Іване, то вже буде пять літ, як то ся стало, а та хата до нинїшного дня єще стоїть — не завалила ся.

Чому люди ходять до корчми.

Слухайте!

Ідемо до корчми, бо корчма до нас не приїде.

Бо нїколи не можна знати, чи се не послїдний раз.

Бо коли чоловіка нема в дома, має жінка лїпшу спосібність замести хату і єю милою чистою зробити.

В корчмі можна розказувати, коли в дома треба слухати.

Бо люди не можуть нас так обмовляти, коли між ними сидимо.

Бо хоче ся знати, чому другого дня нас голова болить.

Бо в дома не можна кулаками об стіл гримати.

Бо там отримає розраду.

По похороні бабуні каже мала внучка. — „О Боже, таже бабуся забула взяти з собою окуляри“.

Жінка: Скарана година з тобою! Диви як пізно вертаєш до дому — вже друга по півночи!

Муж: Де пізно, доперва десята!

Жінка: Алеж поглянь на годинник, що вже друга!

Муж (гірко): Так ти глупому годинникови більше віриш ніж менї!...

— Яка ріжниця між любовію а комісняком?

Любов гнете серце, а комісняк жолудок.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Валог, R. 9, Box 8. Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Череммак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Валог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2295 КВІТ $500.00

на пятьсот долярів, котрі п. Анеля Сас отримала як посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Пітсбурґ, Па. дня (дати нема) 1912 р.

Анеля † Сас.

Сьвідки:
Гнат Сиванич,
Андрей Романчак.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 53.

Н. Войтович, предс.,
Теодор Дзябяк, секр.

Ч. 2307 КВІТ $250.00

на двіста пятьдесять долярів, котрі п. Анд. Сеньчак отримав як посмертну запомогу по батьку Івані (сирітська часть) з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Маріон Гайтс, Па. (дати нема) 1912.

Андрей Сеньчак.

Сьвідки:
Маріян Гайч.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 97.

Йосиф Сопчак, пр.,
Мих. Яцко, секр.

Ч. 2306 КВІТ $100.00

на сто долярів, котрі п. Клементій Ревак отримав як надзвичайну запомогу за невилічиму слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Маріон Гайтс, Па. (дати нема) 1912.

Климентій Ревак.

Сьвідки:
Маріян Гайч.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 97.

Йосиф Сопчак, пред.,
Мих. Яцко, секр.

Ч. 2304 КВІТ $100.00

на сто долярів, котрі п. Гаврило Заверач отримав як надзвичайну запомогу за невилічиму слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Мт. Кармель, Па. 30. цьвітня 1912.

Гаврило Заверач.

Сьвідки:
Іван Голла,
Василь Кохан.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 2.

Дмитро Коропчак, пр.,
Іван Воргач, секретар.

Ч. 2292 КВІТ $1100.00

на тисяч сто долярів, котрі п. Агафія Фелько отримала як посмертну запомогу по мужу Теодорі, з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Нортгемптон, Па. дня 6. мая 1912.

Агафія Федько.

Сьвідки:
Іван Свала,
Андрей Миців.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 33.

Дмитро Придомірский, пр.,
Ілько Махіброда, секр.

Ч. 2298 КВІТ $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Марія Левандовська отримала як посмертну запомогу по мужу Андрею з Гол. Каси Руського Народного Союза в Америці.

Вест Павлет, Вт. дня 3. мая 1912.

Марія Левандовська.

Сьвідки:
Семко Поґан,
Стефан Більо.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 17.

Максим Ясін, пр.,
Лукач Сенко, секр.

Ч. 2296 КВІТ $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Іван Худий отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Вест Павлет, Вт. дня 4. мая 1912.

Іван Худий.

Сьвідки:
Миколай Фецич,
Семко Поґан.

Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Відділ 17.

Максим Ясін, пр.,
Лукач Сенко, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

БІВЕР МІДОВ, ПА. Бр. сьв. Арх. Мих., від. 95 повідомляє, що річний мітінґ відбуде ся дня 9-го червня. Справоздане доходів за пів року та другі важні справи. Кождий член має явити ся бо в противнім разі заплатить 50 цнт. кари. — В. Шипула пр. А. Савка, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. сьв. Василия Великого, від. 278 повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся в неділю, дня 26-го мая, сейчас по Службі Божій в гали церковній, cor. River and Chestnut St. На сей мітінґ мають явити ся всі члени, позаяк суть важні справи до полагодженя. Член, котрий не явить ся на тім мітінґу заплатить 25 цнт. кари. — Йосиф Котик пр., Василь Коваль кас. Мих. Білянський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. сьв. Володимира, від. 108. подає до загальної відомости, що річний мітінґ відбув ся 7 мая 1912 і вибрано слідуючий уряд: Іван Вовк пр.; В. Цільник заст. предс.; Ст. Шевців секр. фін.; В. Мазур заст. секр. фін.; Мик. Олексович касієр.; І. Дохняк заст. кас.; Мих. Марків, секр. рекр.; М. Сторожинський з. скр. рек. Контрольори книжок: Ів. Солтис, Ад. Денеґа. Контр. хорих: І. Янкович, І. Слободзян, М. Самборський, Д. Цорада. Тростіси: І. Марків, Я. Лошків. Господар галі: М. Дончак; Хорунжі: П. Пелинець, І. Слободзян. Також подає ся до відома що продовжене річного мітінґу і місячних відбуде ся дня 18. мая 1912. в гали мітінґовій 134 E. 6th St. точно о 7. годині вечером. Просить ся членів, щоби явили ся точно. Хто не явить ся, платить кару. Також повідомляє ся всі бр. і товариства, що Бр. сьв. Володимира робить свій 9-літний ювилей на дни 27. липня 1912 в Ліберти Гол, 234 Ґавстон ул. — І. Вовк, предс.; Стефан Шевців, секр. 530 E. 18 St. N. N.

ЕЛІЗАБЕТ ПОРТ, Н. ДЖ. Товариство „Запорожська Січ", від. 239 подає до відома всім Русинам, котрі би хотіли вступити до того Товариства, що буде ся принимати нових членів через два місяці, май і червень без вступного, а до Р. Н. С. після статутів. Користайте з нагоди. Зачинаємо принимати від 18. мая 1912. р. Просимо голосити ся на адресу: 230 First St. Elizabeth, N. J. — Лев Малафій, пр., Ілько Ґенеґа, кас., Мик. Ґаліновиче, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. „Товариство Українських Соколів", відділ 170 Р. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж. подає до відома всім своїм членам, що звичайний місячний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 18-го мая 1912 р., в галі церковній. На тім мітінґу має кождий член явити ся, бо суть дуже важні справи до полагодженя. Члени довгуючі, мусять свої залеглости вирівнати, як також ті, котрі мають у себе тікети, мусять їх звернути або за них заплатити, бо в противнім случаю будуть суспендовані. — Стефан Милянович, предс., Михайло Микитишан, секр. рекорд.

АНСОНІЯ, КОНН. Від. 10. подає слідуюче до відома своїм членам: Понеже в нашім відділі зайшло якесь непорозуміне з записами посмертної запомоги поодиноких членів, себто нема точних записів бувших секретарів нашого братства з тих часів, коли члени приступали до Р. Н. С. і на кого зіставили свою запомогу, а так само богато поодиноких членів жадають зміни свого посмертного, тому звертає ся увагу всіх місцевих і позамісцевих членів тогож відділу, щоби для своєї власної користи постарали ся о нові точні записи з визначенєм точних спадкоємців. Хто не зробить того до кінця сего місяця, то і дальше буде знаходити ся на такім непевнім становиску. Просить ся всіх членів присилати усі письма в тій справі на адресу: Семен Підбережняк, 14 Bridge St. Ansonia, Conn.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Братство сьв. Василия Великого, відділ 168, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 5 го мая 1912 р. вибрано слідуючий новий уряд: Іван Ґелета, пр.; Олекса Ґелета, заст. предс.; Василь Фединишин, секр.; Григорій Ґіґа, заступн. секрет.; Василь Космина, кас.; Іван Сеньків, заст. кас.; контрольори: Григорій Ґелета і Николай Пазюк; дозорці хорих: Іван Покришка і Іван Гаврих; капітан: Николай Головатий; хорунжий: Іван Цимбалістий; Іван Крук, дверник; Михайл Ґелета, заст. дверн. Мітінґи відбувають ся що місяця в кожду неділю по першім о годині третій пополудни в гали Николая Ваверчака. — Василь Фединишин, секр.

ЮНҐСТАВН, ОГАЙО. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 218 повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 26-го мая с. р. в гали Ів. Чамрака під ч. 3514 Вілсон евию. Кождий член має бути присутний під загрозою кари 25 цнт. а урядник 50 цнт. Вибір нового уряду. Нових членів буде принимати ся до Бр. без вступного. — Й. Сокіл пр., Н. Гарасим кас., М. Богдан секр.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Великий Баль

Устроює Сестрицтво сьв. Єлени, від. 262 Р. Н. Союза,

в СУБОТУ, ДНЯ 25-го МАЯ С. Р.

в „Indian Hall" при Main Str., Derby, Conn.

Початок точно о годині 7-ій вечером.

Запрошуємо усіх Братів-Русинів, також і Сестри-Русинки в Ansonia, Derby, Shelton, Seymour і New Haven.

Вступ 25 цнт. Услуга добра.

Комітет.

Заходом „Читальні" ім. Т. Шевченка" і „Українського хору" в Ню Йорку, відбудуть ся

в НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-го МАЯ С. Р. (в Зелені сьвята)

в галї церковній, 28 E. 7th Str., в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Великі вечерниці

в память 51-их роковин смерти Тараса Шевченка,

о дуже красній проґрамі.

Вступ 25 цнт.

З поважанєм
Кнїгініцкий, містогова.

Пошукуванє.

Де є Лукіян Шеремета, бувший дяк і учитель в Plymouth, Pa. а опісля в Watervliet, N. Y. Нехай зголосить ся в знаній йому справі. — Адреса: 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

Потрібно опитних людий до робіт так званих air hammer і buckers-on в фабрицї сталевих возів. Постійна робота і добра платня. Зголошувати ся до стальовні, Wharff & St. George Str., St. Louis, Missouri.